Ernst Persson Död 1964.

Hulla, Österåker.

Ernst Persson från Hulla i Österåkers socken är född I892 och har lärt spela fiol av Karl Eriksson, kallad 'Millerste Kal', från Österåker, en kusin till Perssons fader. Någon egentlig bröllopsspelman är Persson ej, men han har spelat på gillen, basarer och logdanser, dels tillsammans med Karl Eriksson och Johan Karlsson i Betlehem, Österåkers socken, och dels med en kusin vid namn Gunnar Larsson från Säby.

Johan Karlsson var född I885 och omkom genom drunkning I9I4. Han hade lärt spela fiol av sin fader, Karl Ersson, född I848 och död I904. Även denne spelade fiol och hade i sin ordning lärt av sin fader, klarinett- och fiolspelmannen Erik Karlsson. Alla voro kyrkvaktmästare i Österåker.

1 Hambopolska

efter Johan Karlsson.

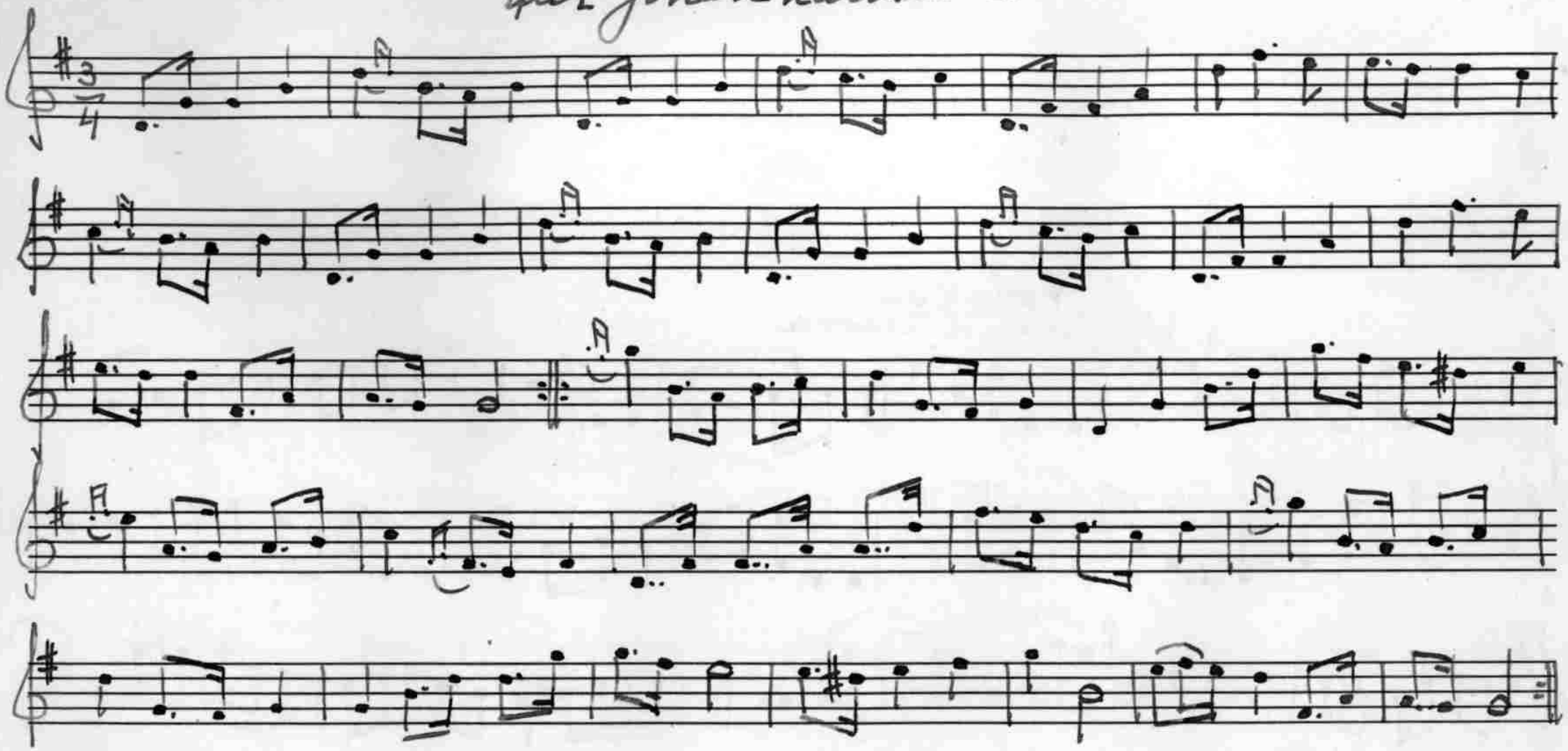

2. Polska
efter Johan Karlsson

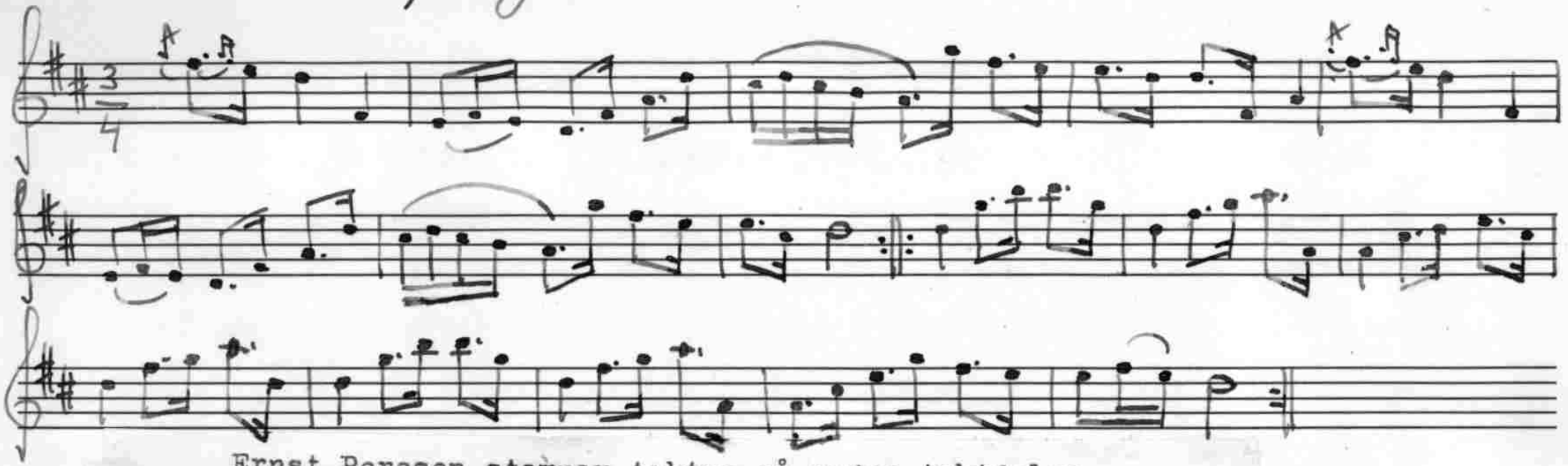

Ernst Persson stampar takten på andra taktdelen.

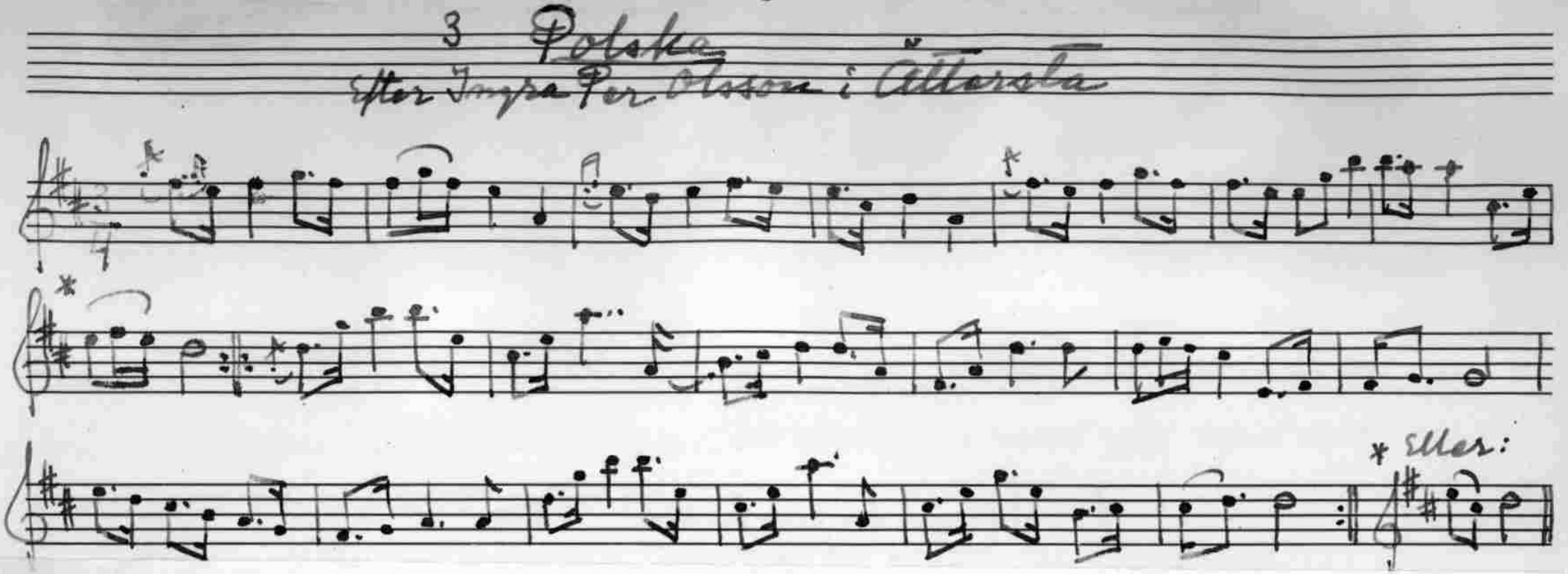

Ingra Per Olsson i Ättersta var fiolspelman, född 1864 och död 1925. Till melodien sjöngs följande text:

"Dricka vin det ger jag katten,

bättre är att dricka vatten".

4 Polska

Efter Johan Karlsson

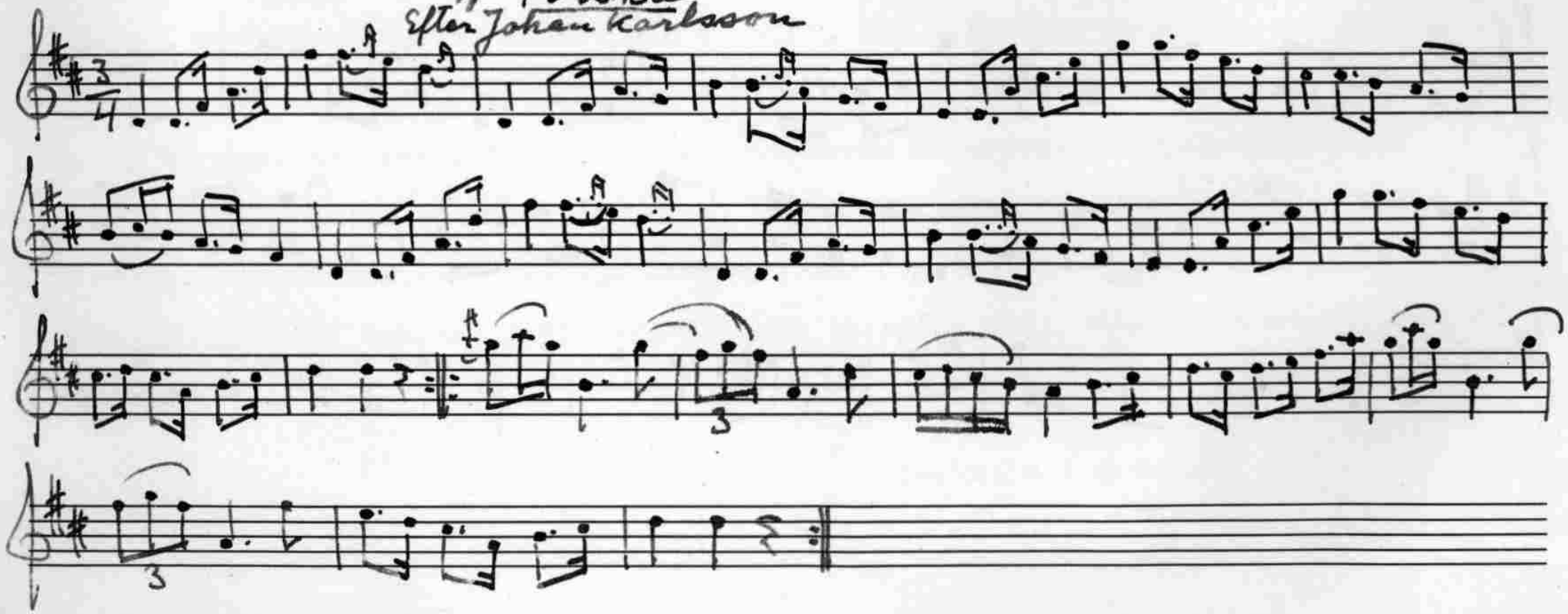

Johan Teller

Skobokvarn, Österåker

Johan Teller i Skobokvarn, Österåkers socken, är född I868 på Adelsö, Svartsjölandet i Stockholms län. I släkten funnos spelmän sedan flera generationer tillbaka. Fadern, Verner Teller, född I828, spelade fiol och hade lärt av sin fader som ansågs som en skicklig fiolspelman. Denne hade i sin ordning lärt konsten av sin fader, vilken var klockare och spelman.

Johan Teller hade endast spelat på ett bröllop, men fadern däremot var en mycket anlitad bröllopsspelman. Som minne därav förvarade han de sidenband man enligt gammal sed på Svartsjölandet brukade förära spelmännen. Dessa band hängdes om fiolhalsen och räckte ibland ända ned till golvet. Till bröllopsgästerna utdelades kritpipor. Verner brukade spela tillsammans med Anders Andersson, även han från Svartsjölandet.

Johan Teller dog 1960.

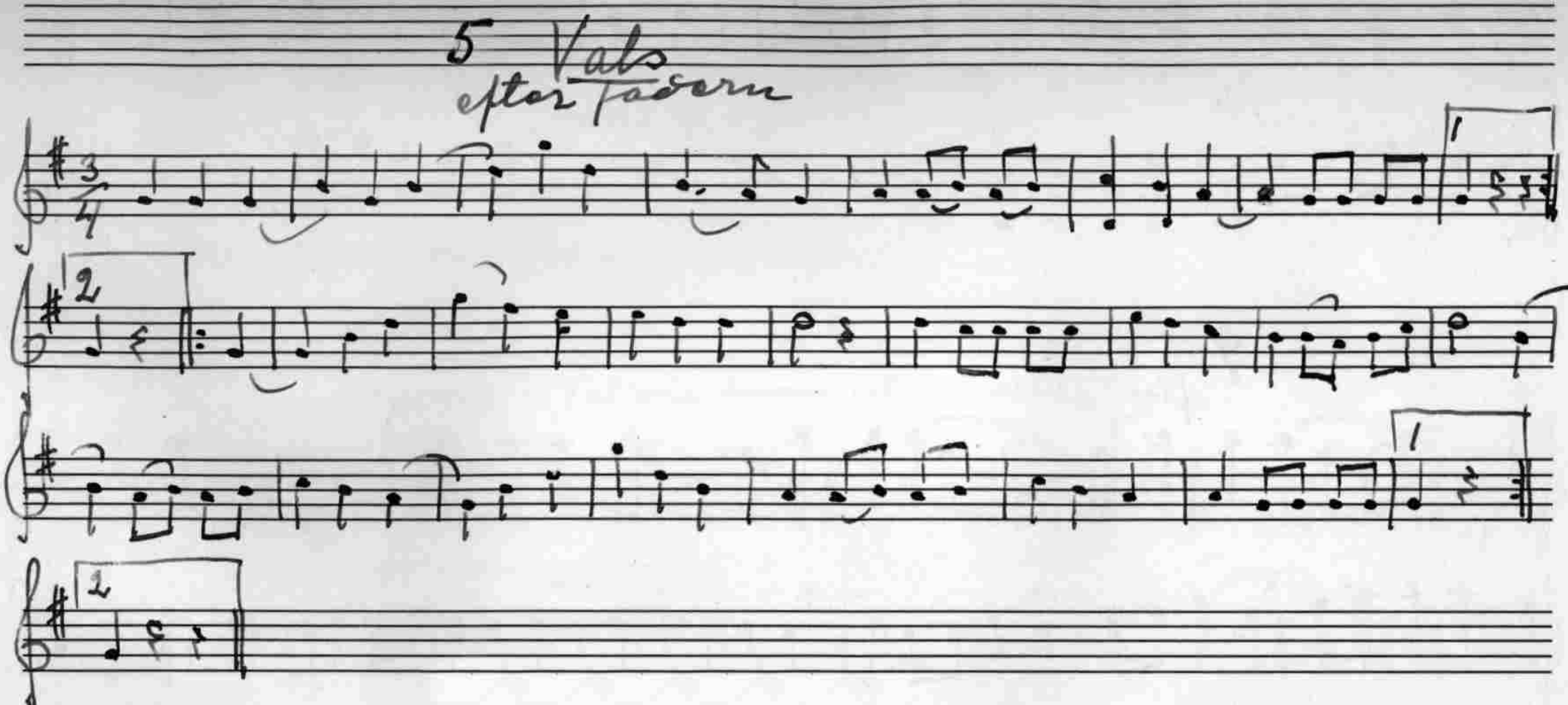
5 Vals
efter Tadorn
1
2
2
1
1
2

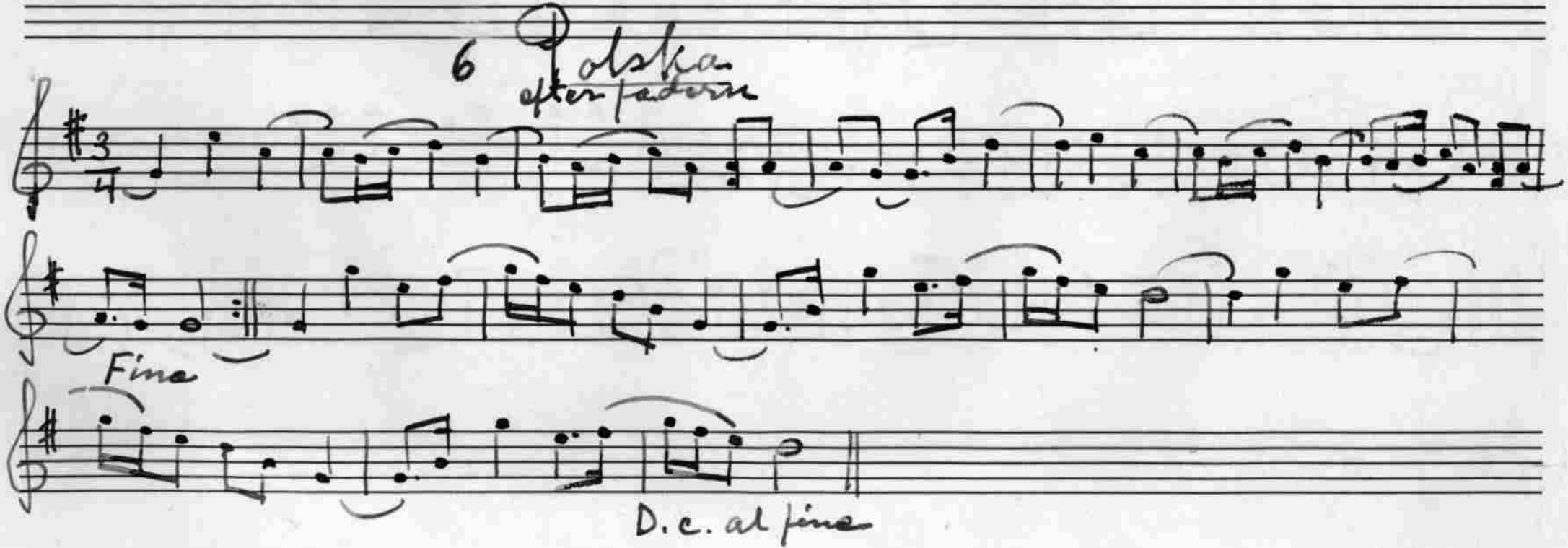
6
Polska
efter Fadorn
Fine
D.c. al fine

7 Vals
after Webern

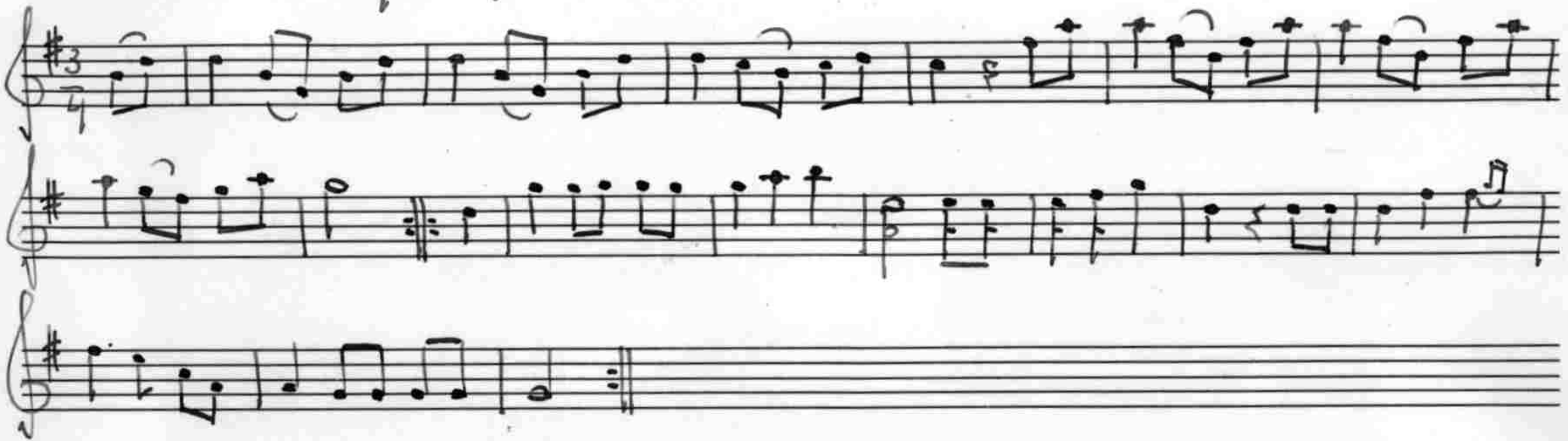

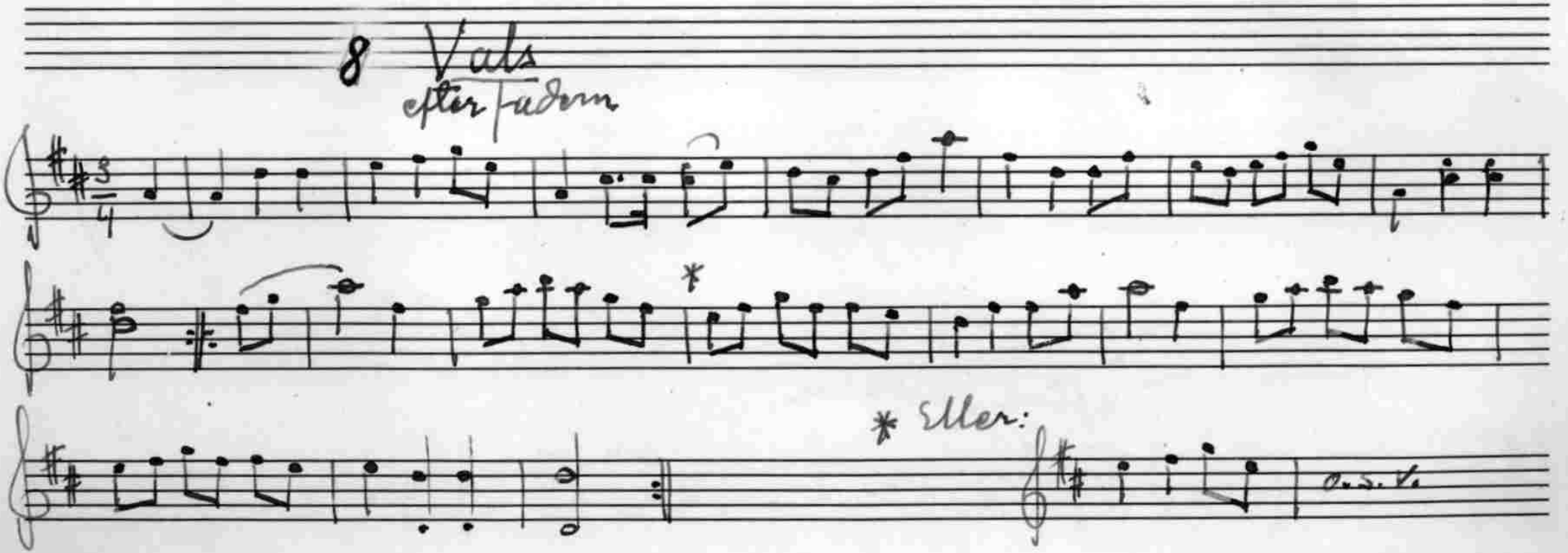
8 Vals
efter Fadern
*
* Eller:

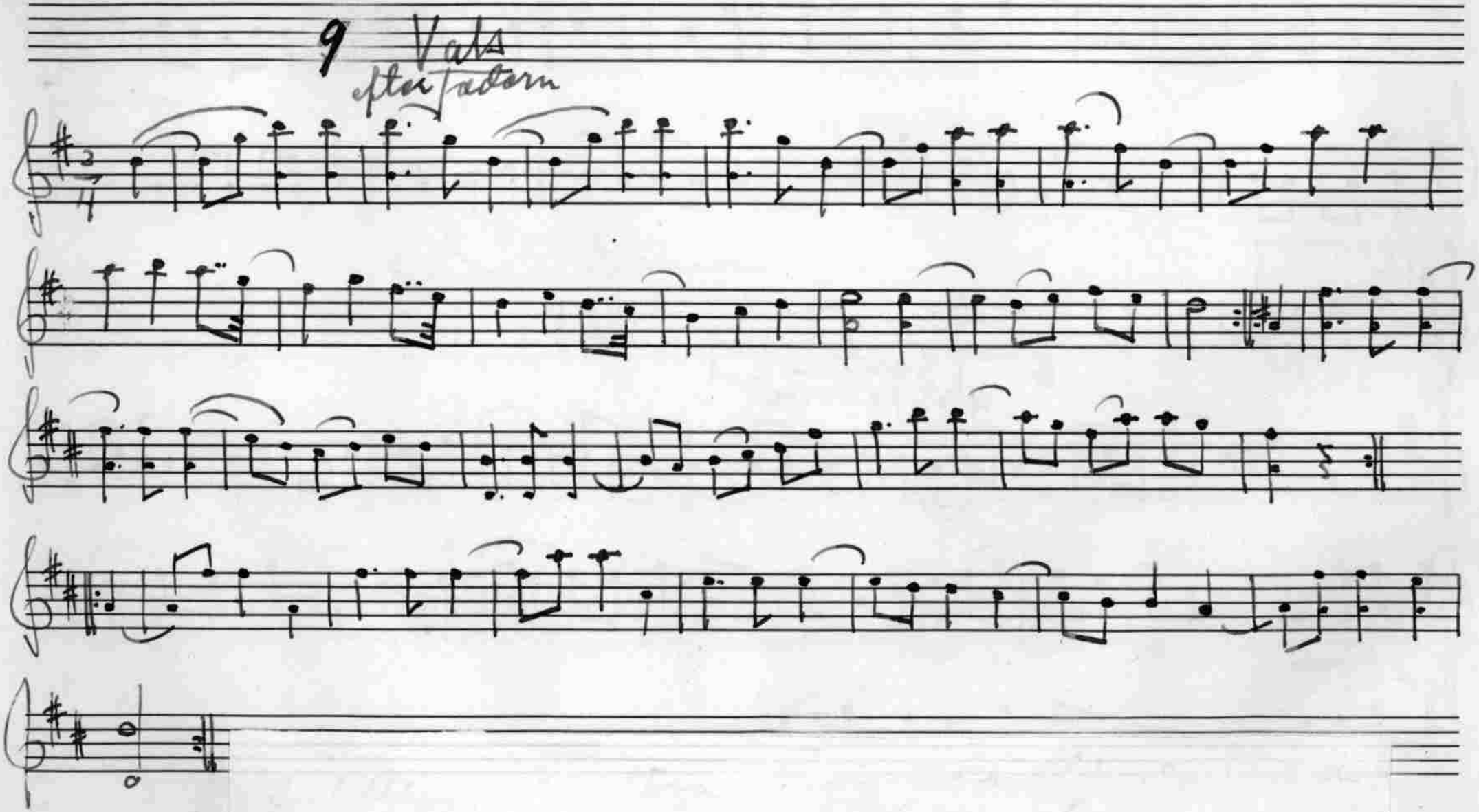

Intill liggande lösa strängar ljuda med.

10 Valse

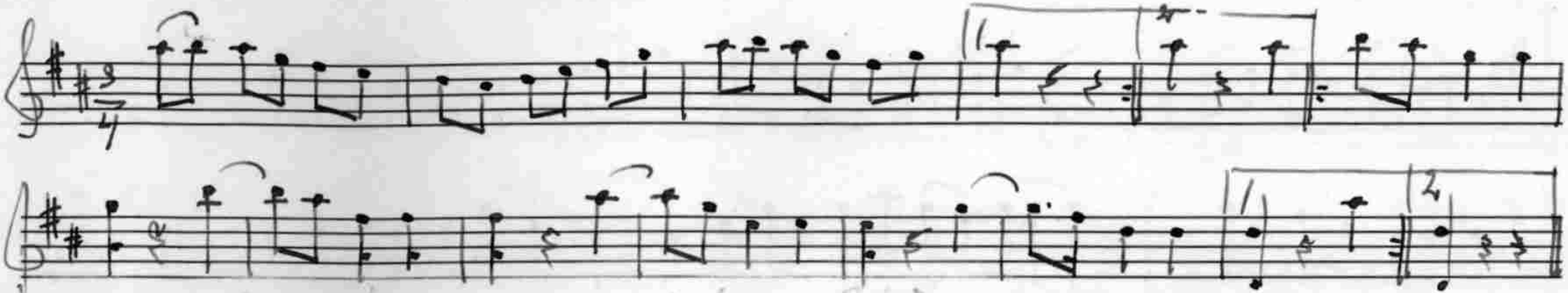

Vid omspelning togs andra reprisen så här:

Den kända texten: "Kom lilla flicka valsa med mej" sjöngs till denna melodi.

11 Vals

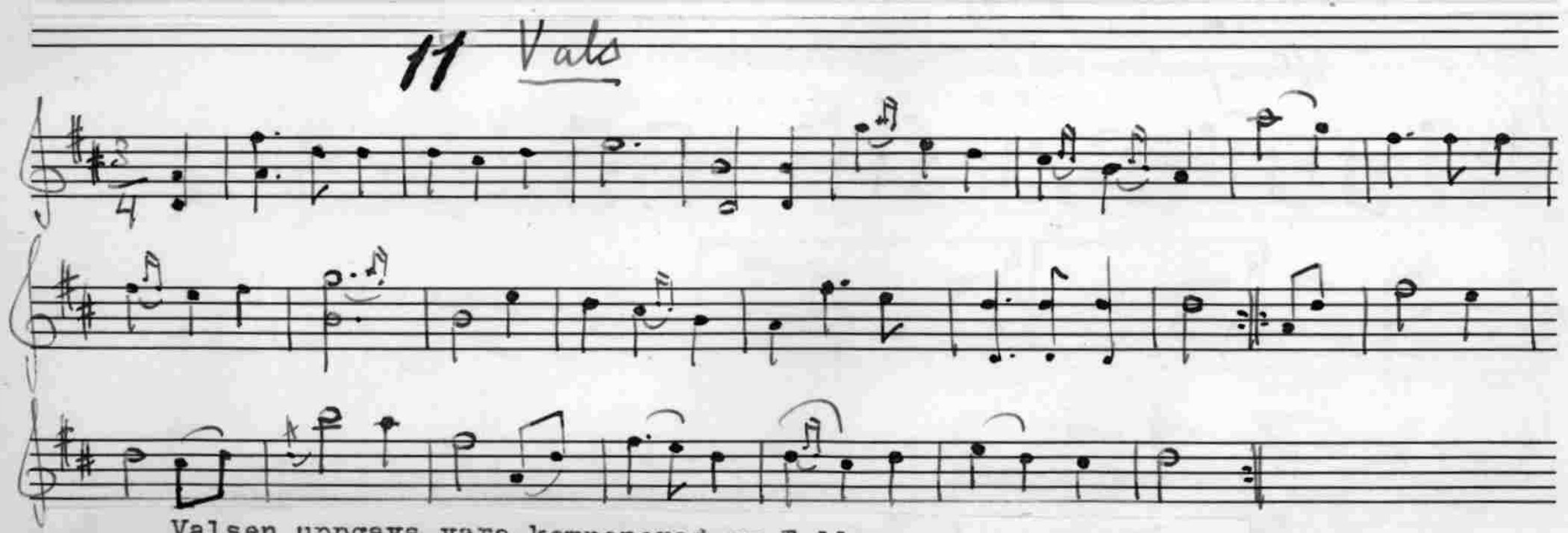

Valsen uppgavs vara komponerad av Teller.

12 Hambopolska

Allmän i Tellers humort

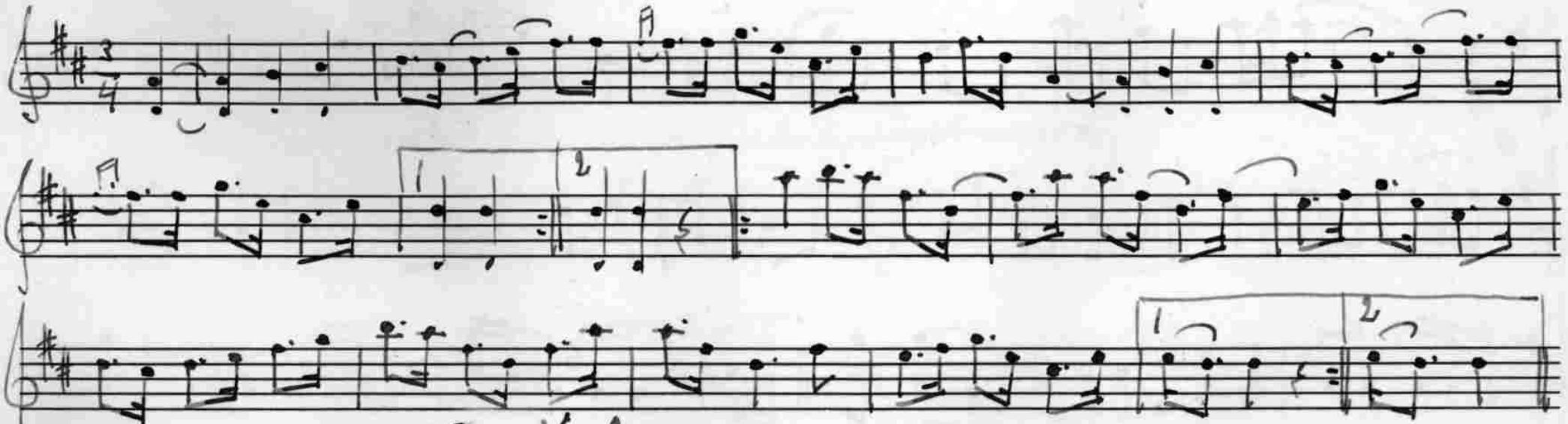

13 Vals

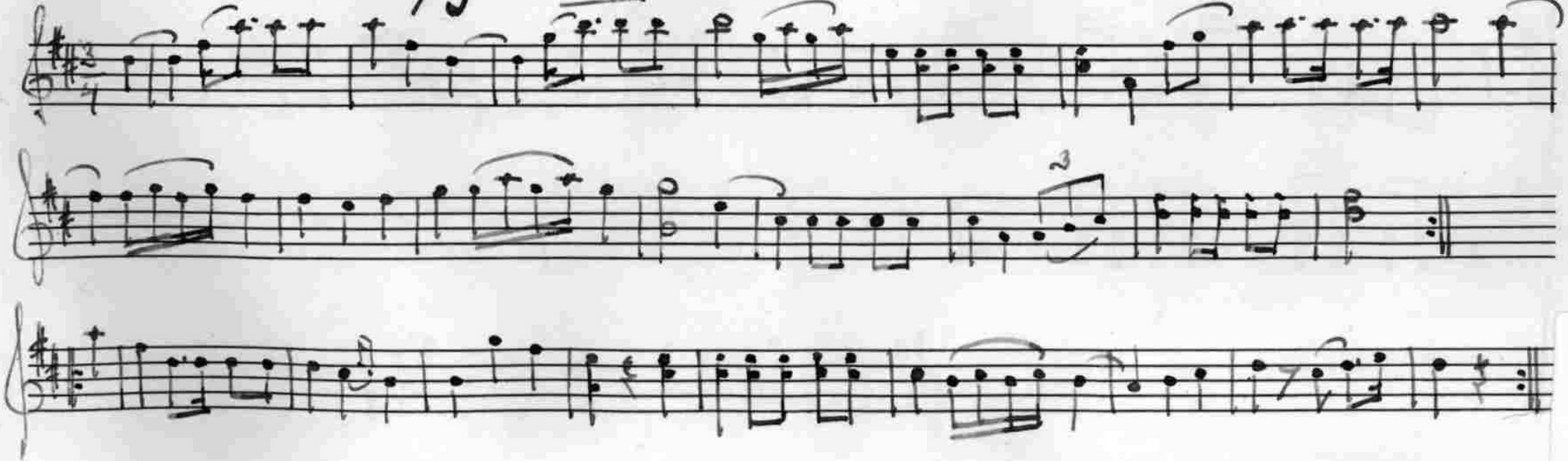

14 Vals

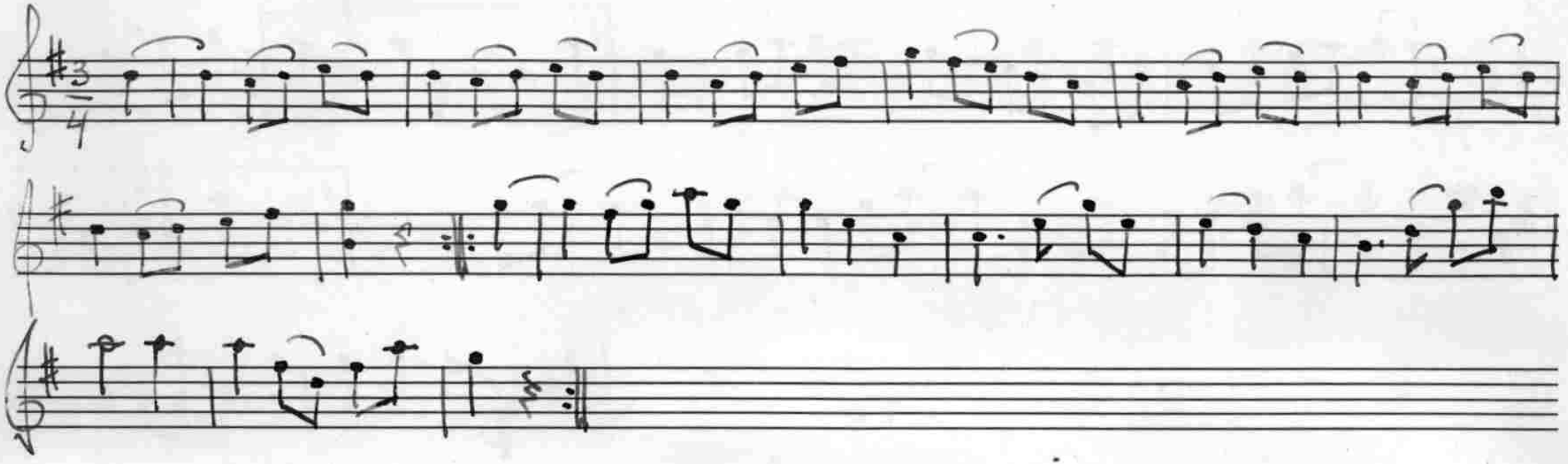

15 Polska

Efter fadern och Anders Andersson

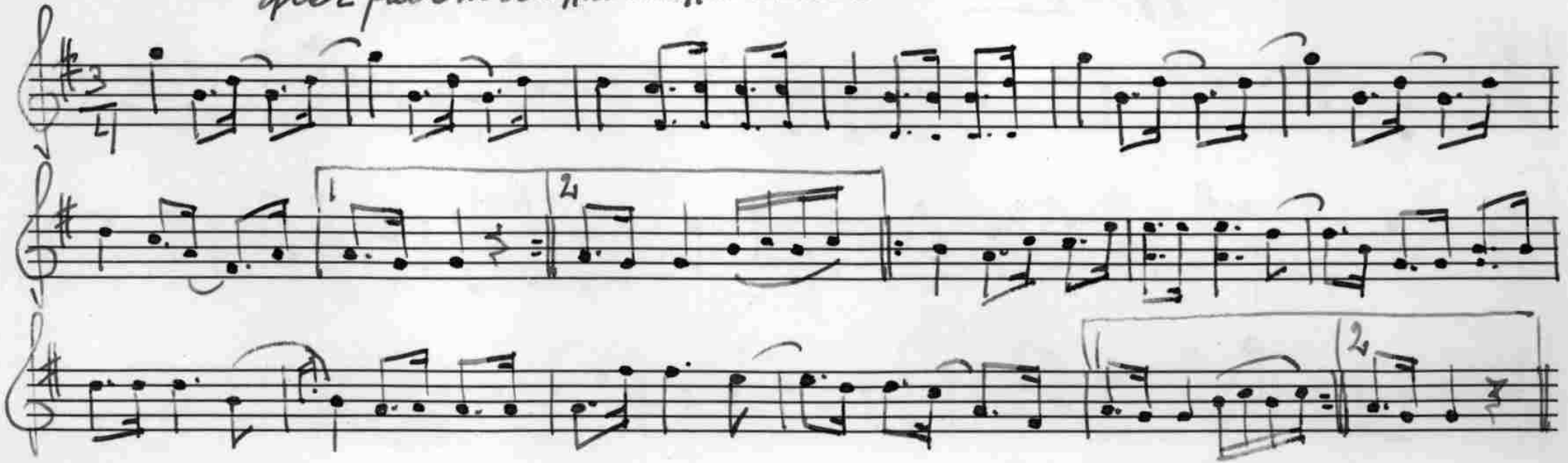

16 Marsch

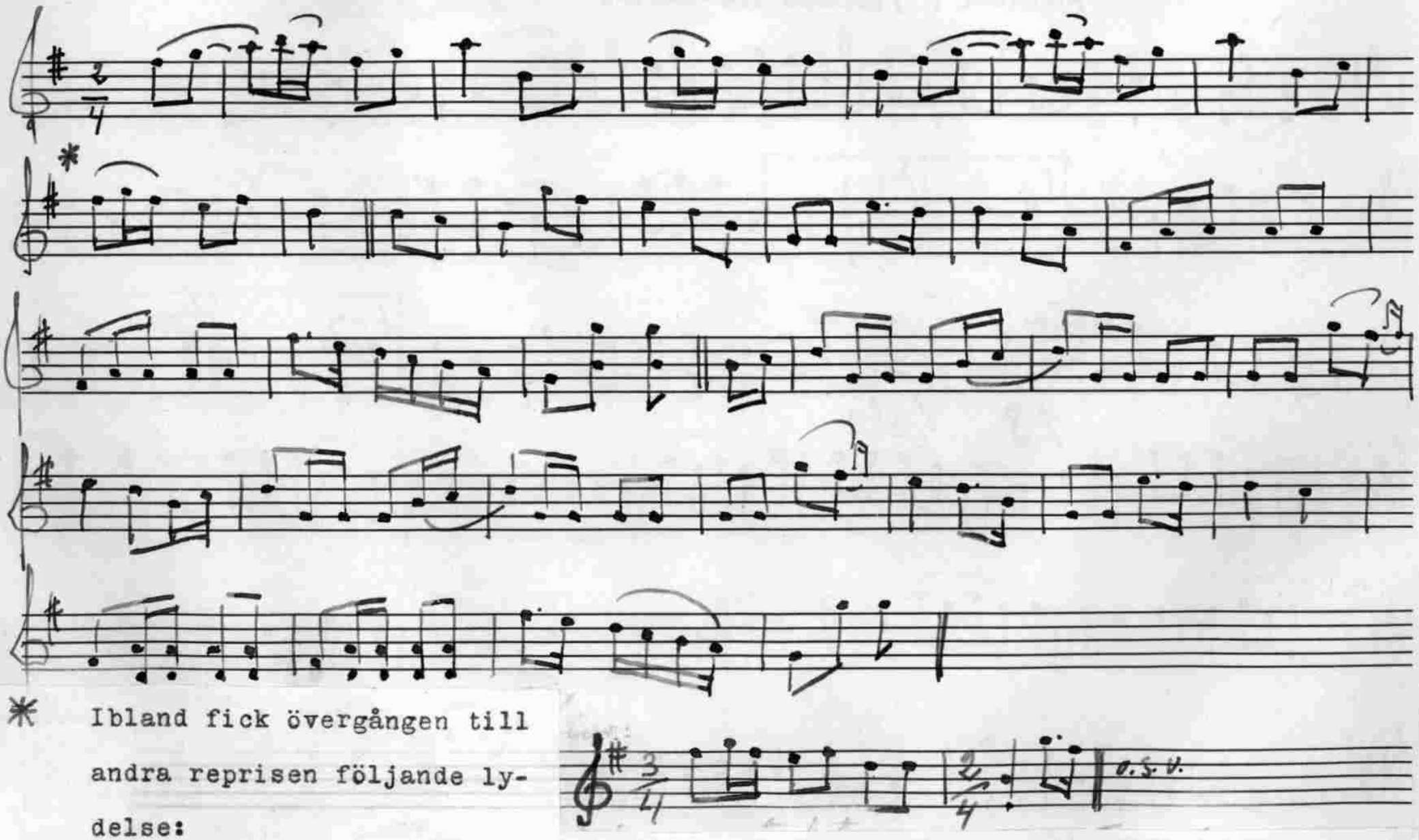

* Ibland fick övergången till andra reprisen följande lydelse:

Vid omspelning av marschen togs upptakten som sextondelar.

17 Hambopolska

Spelad av Henry Teller, en son till Johan Teller, född 1902.

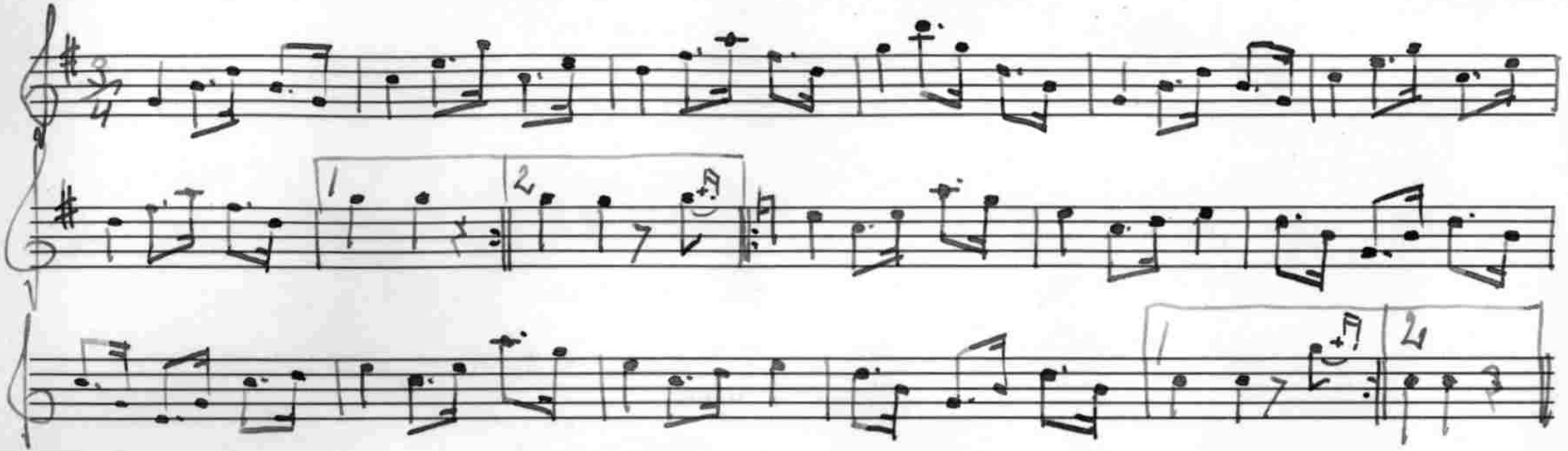

18 Hambopolska

Spelad av Henry Teller

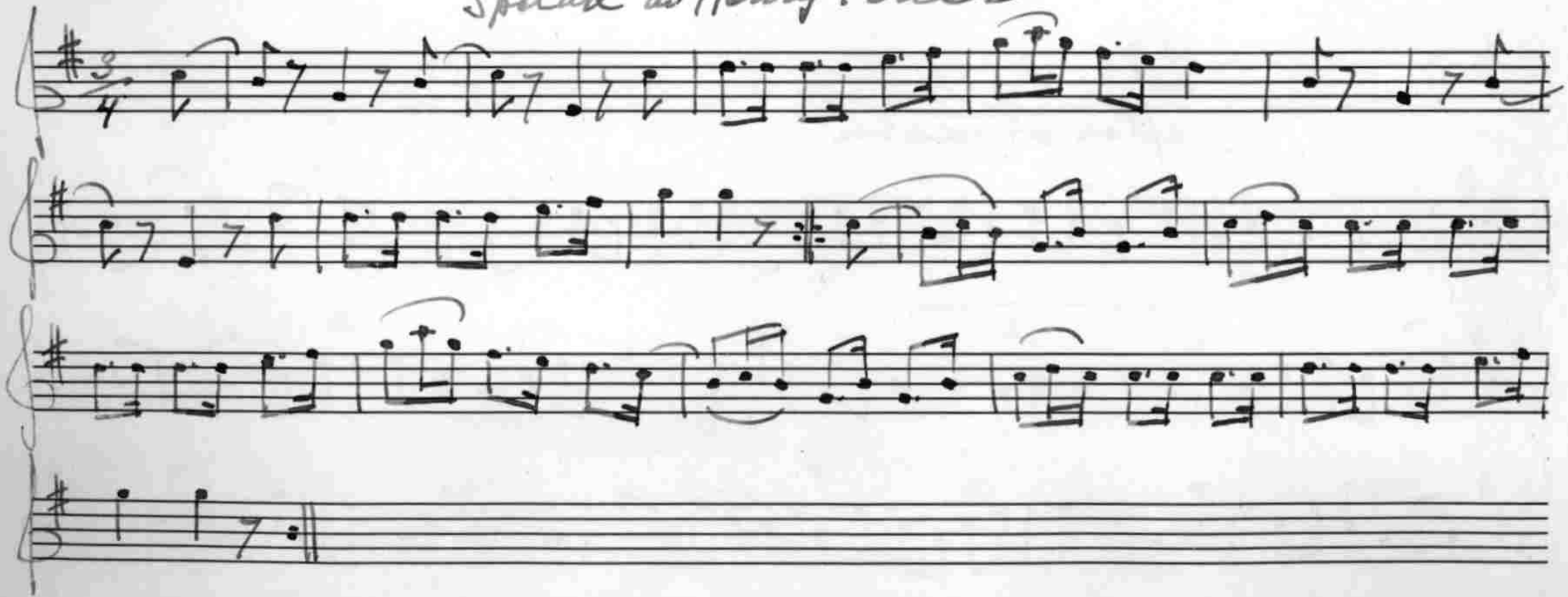

19 Vals

efter fadern och Anders Andersson

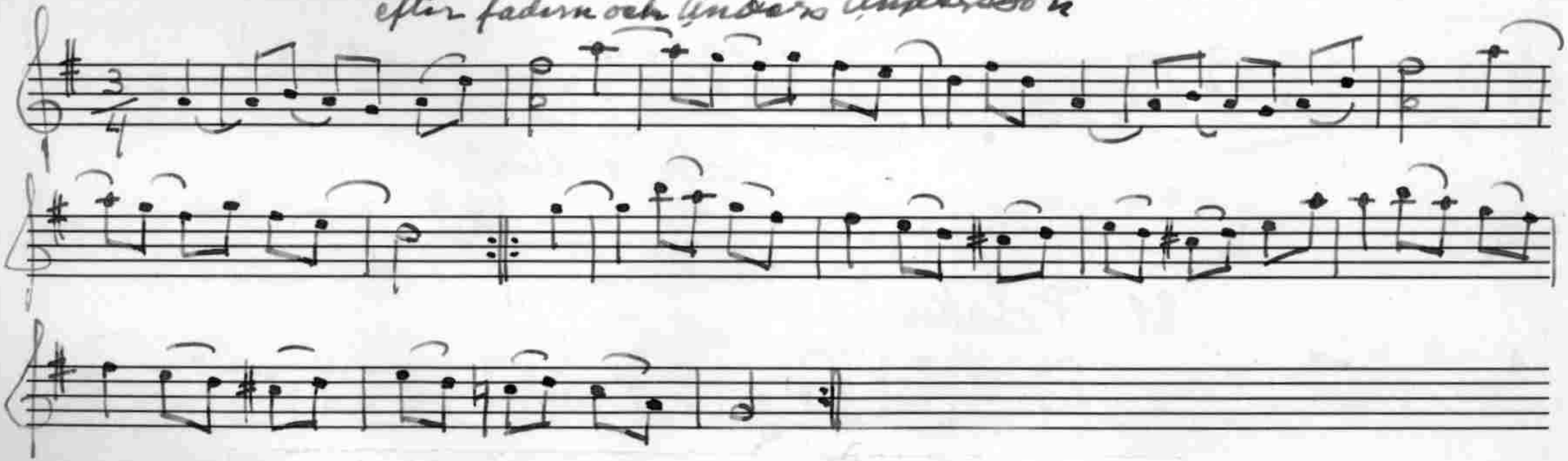

D- och a-strängarna ljuda med.

Adolf Källström

Mårjanå, Västra Vingåker.

Fem melodier upptecknades 1936 efter Adolf Källström, född 1873 i Mårjanå, Västra Vingåkers socken och numera bosatt i Katrineholm.

Källström har själv lärt sig spela på en av honom förfärdigad fiol. Hans repertoar utgöres huvudsakligen av nyare dansmelodier såsom polkor, masurkor o.d. och melodier av äldre former såsom polskor etc. har han just ej lagt an på. De här noterade melodierna härstamma från en äldre, numera avliden, broder vid namn Gustaf Källström.

20 Vals
efter brodern

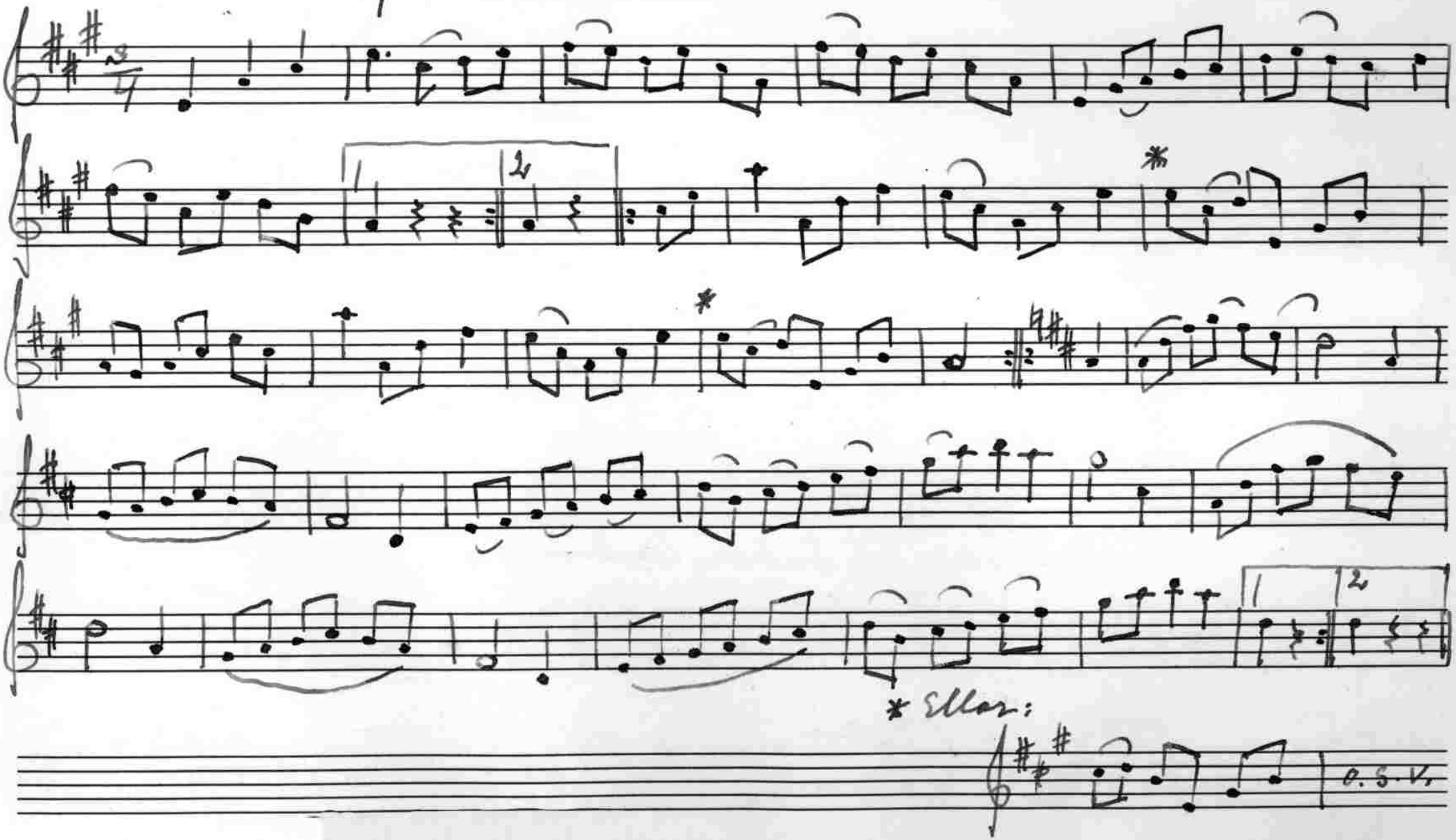

21 Polska

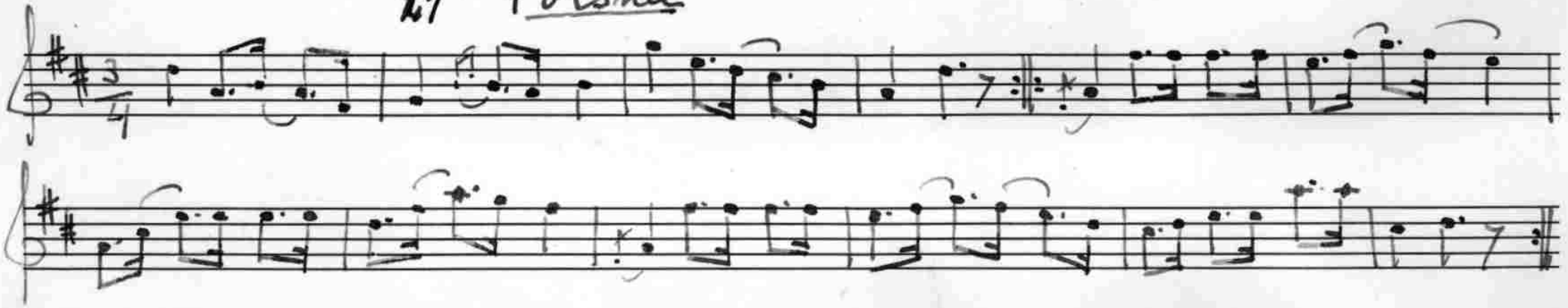

Text: "Gossar och flickor , kommen med fröjd, midsommaren att fira.

Majstång ska' resas här på en höjd, kransar det ska' vi vira."

22 Vals
efter Olof Aug. Widmark.

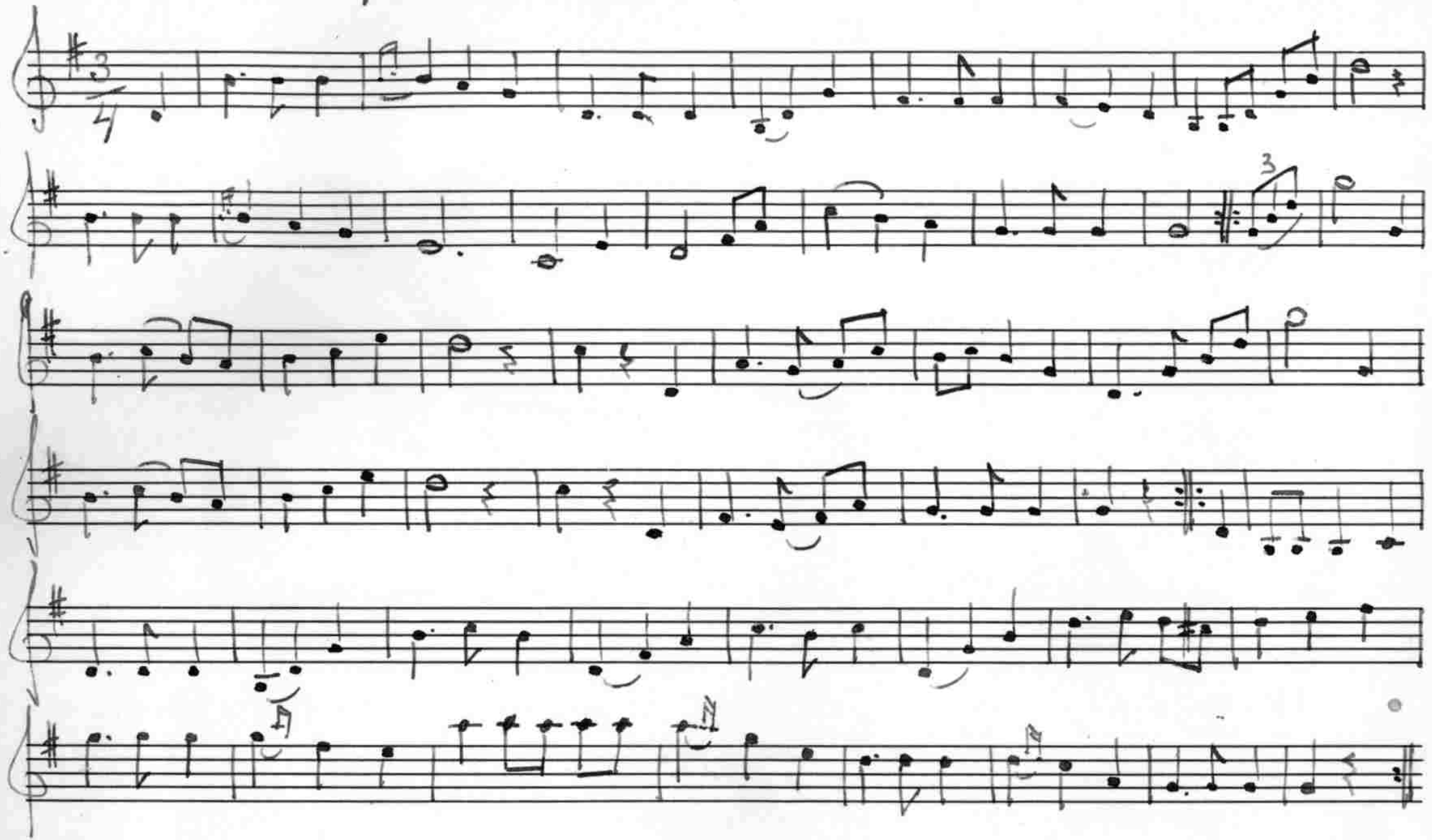

23 Polska

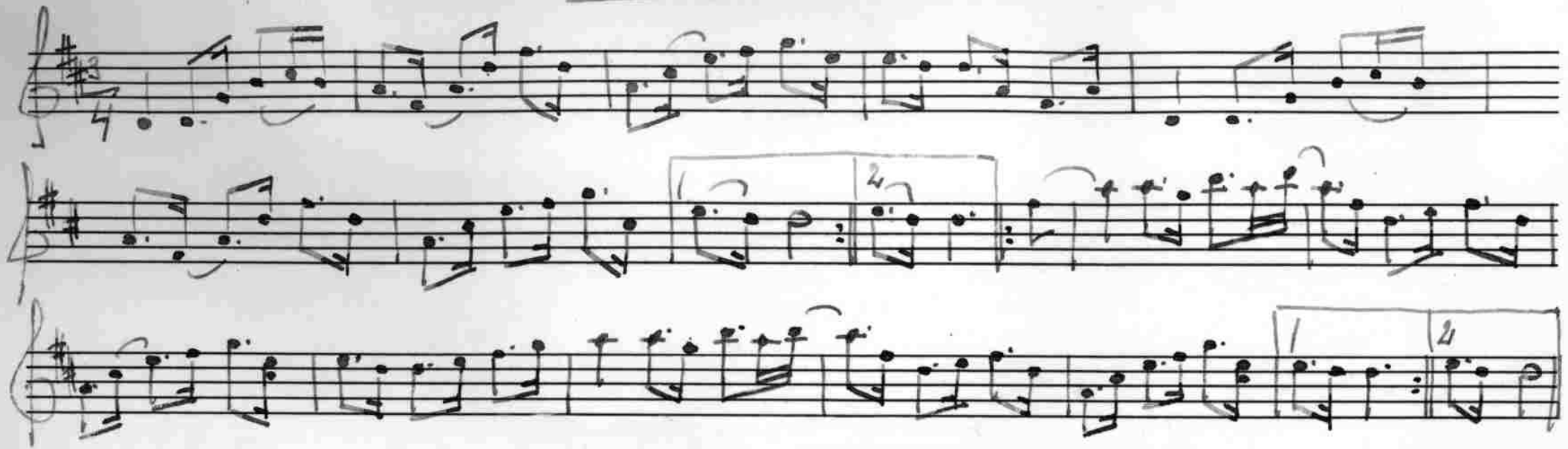

24 Polska

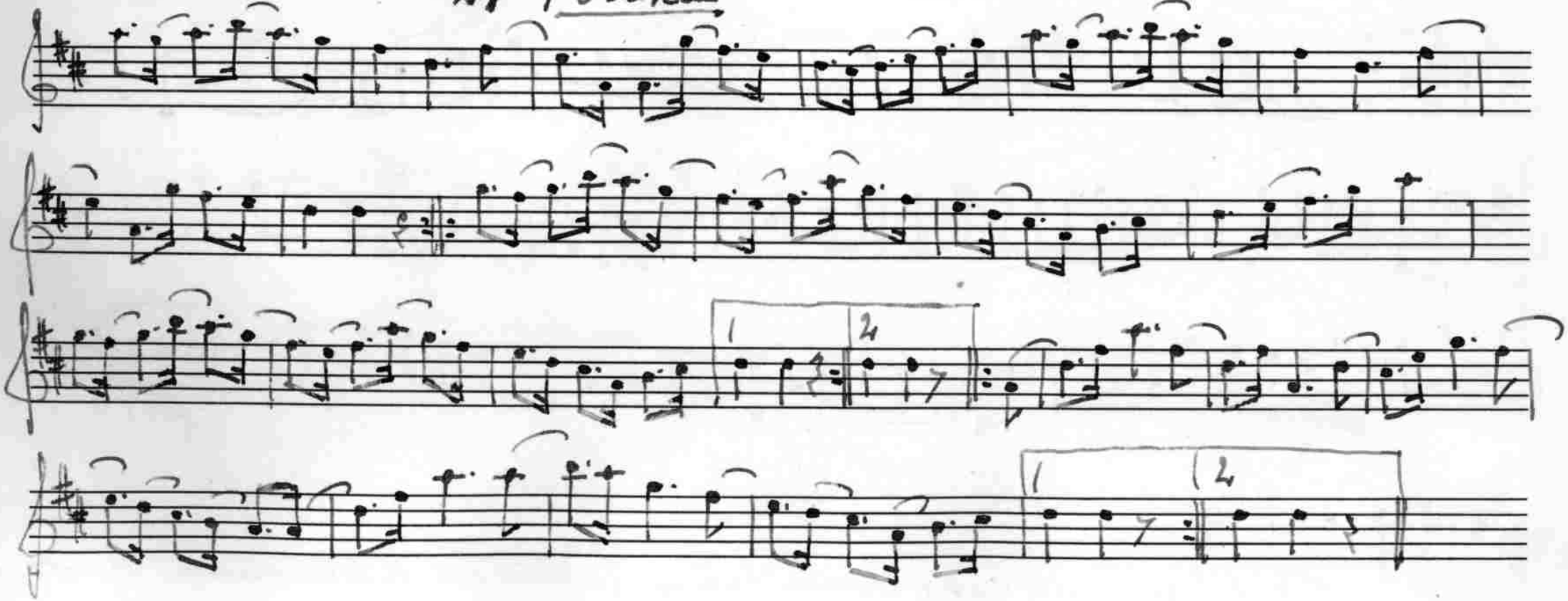

Vilhelm Löthman

Vadsborg, Västra Vingåker.

Vilhelm Löthman i Vadsborg, Västra Vingåker, är född 1866 i Julita. Han var först lantbrukare i sin födelseort men flyttade 1909 till Östra Vingåker där han som arrendator innehade en gård (Stubbetorp) till 1929 då han köpte sig ett ställe (Vad.) i Västra Vingåker där han nu är bosatt. I släkten fanns inga spelmän och Löthman har på egen hand lärt spela fiol, varmed han började vid tolv års ålder. I Julita bodde en mjölnare och spelman vid namn Boström, död i början av 1900-talet, av vilken Löthman lärde en del melodier, och han har tillsammans med honom spelat på en mängd danser i sin ungdom. "Jag har spelat i många socknar och tjänat mycket pängar med fiolen, men far tog pengarna ifrån mig och då miste jag hågen" säger Löthman och tillägger: "sen dess har jag mest spelat för nöjes skull". Även tillsammans med Vilhelm Andersson från Näs i V. Vingåker och med Widmark har Löthman spelat, vid vilka tillfällen Widmark brukade sekundera. "Och det gjorde han på ett mästerligt sätt" framhåller Löthman. Båda hade en gång — det var 1882, när Löthman var dräng på Skobokvarn — spelat på Skenäs hos baron Palmstjerna. Widmark dog 1878.

Löthmans repertoar skall ha varit mycket rikhaltig. Sålunda framhåller han att han en gång spelat i tre nätter utan att behöva ta om en enda låt.

Efterföljande sex melodier ha upptecknats från honom.

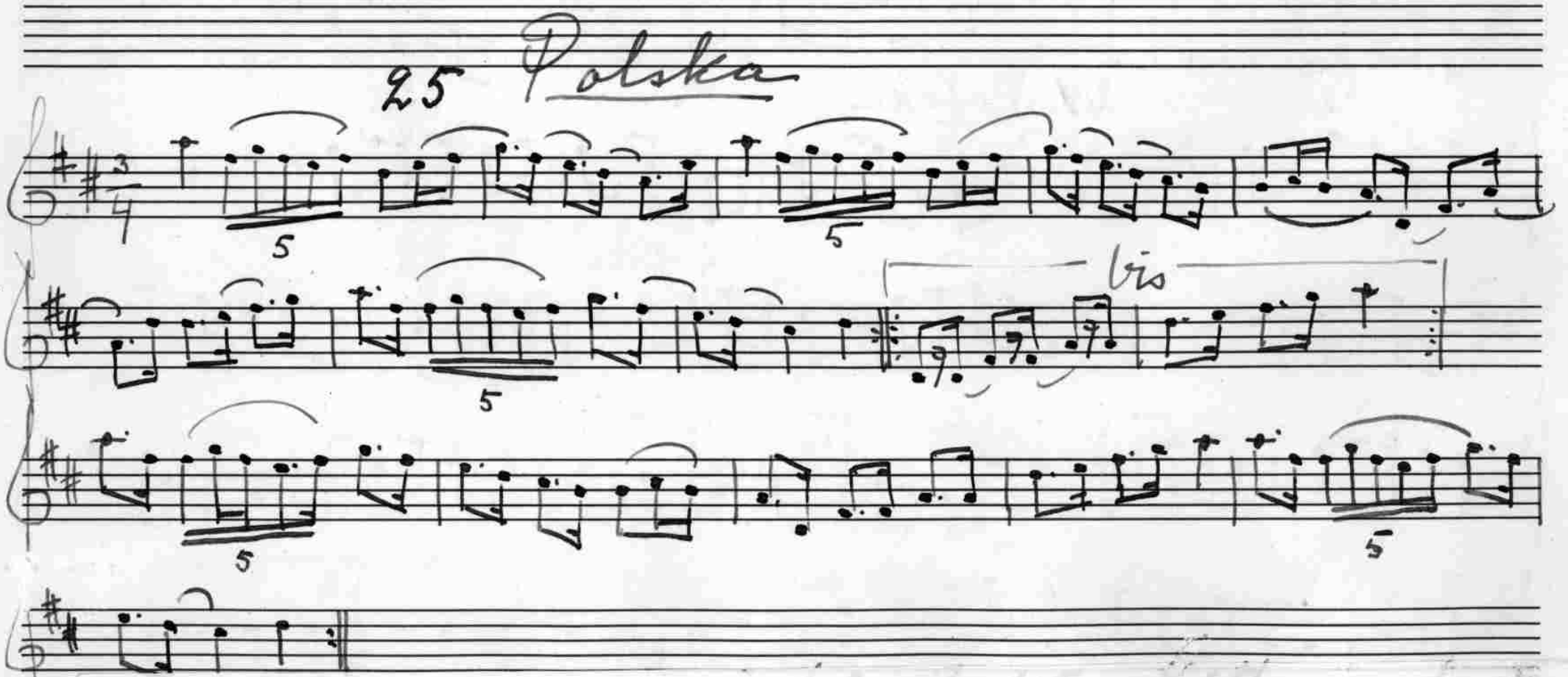

Polskan uppgavs vara från Julita. Löthman hade lärt den i ungdomen.

26 Vals
efter Boström

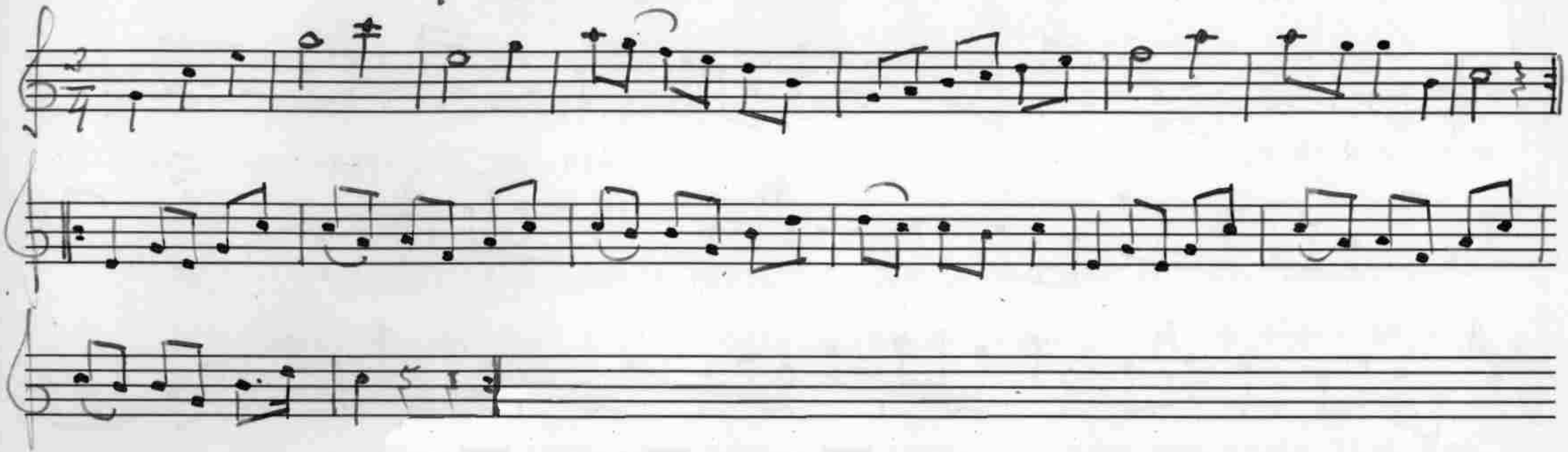

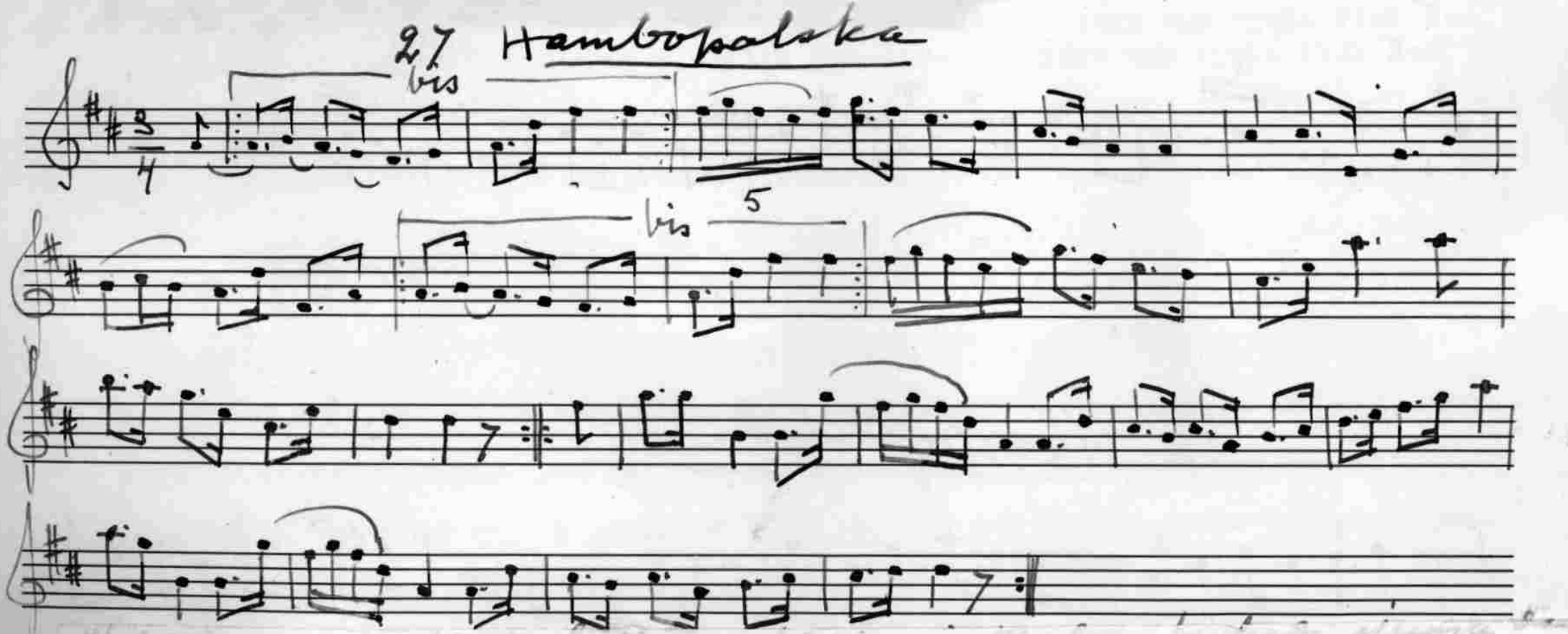

Melodien var den första Löthman lärde sig. Modern brukade sjunga den.
Jfr andra reprisen med n:r 4 och 175

28 Vals

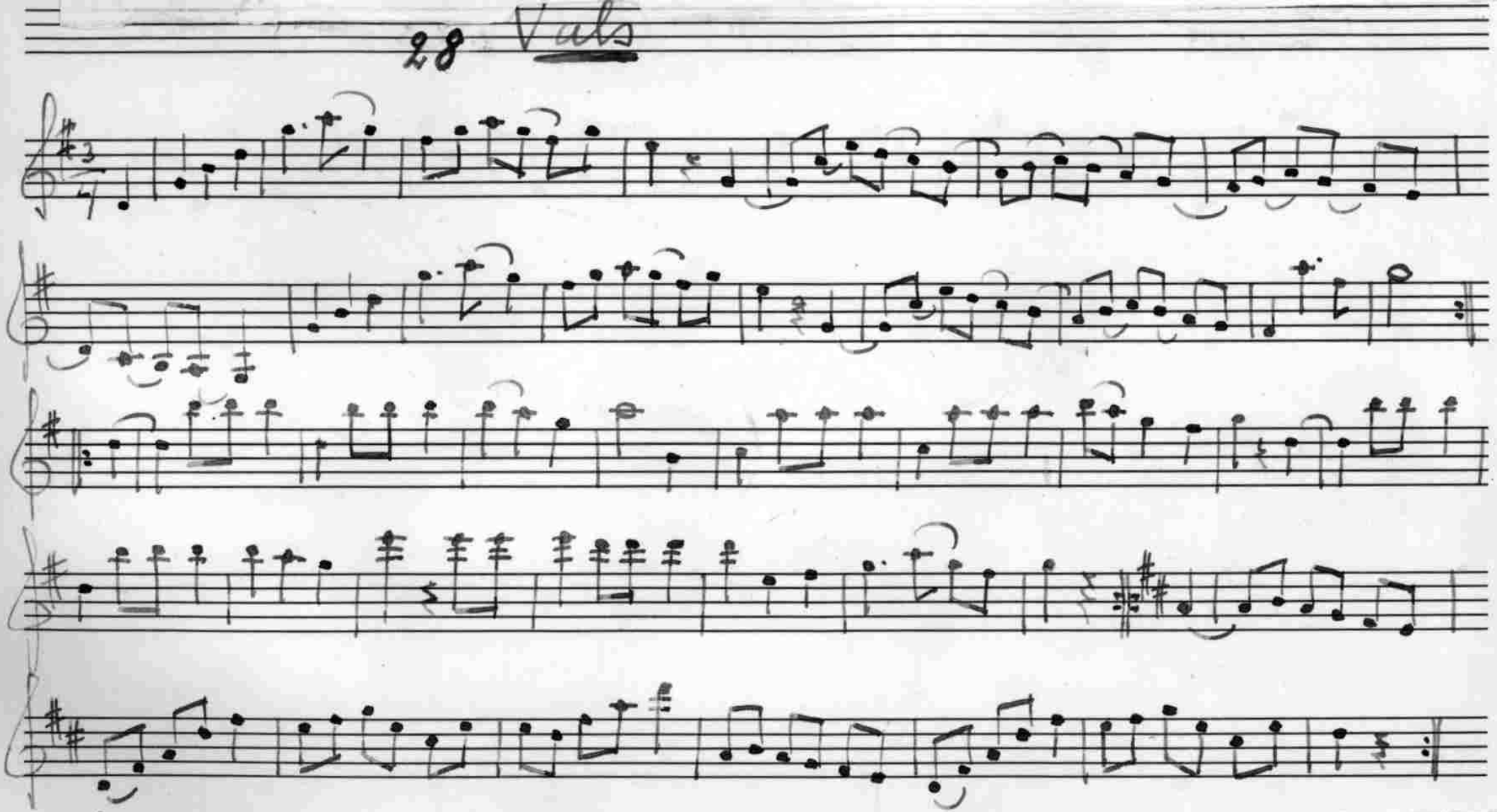

Löthman brukade spela valsen tillsammans med Vilhelm Andersson i Näs.

29 Gånglåt
efter Vilh. Andersson.

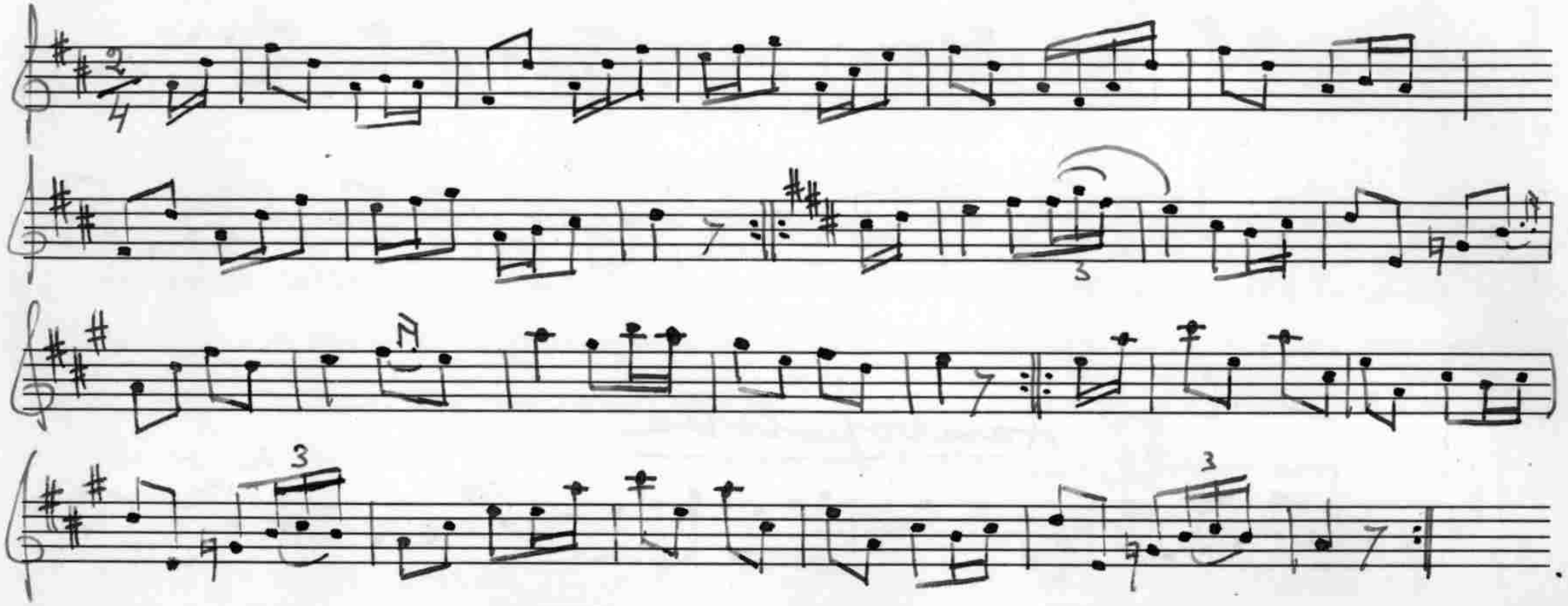

Gånglåten härstammar från Vilhelm Andersson. Löthman lärde den när han på ett bröllop i Viksäter år I884 spelade tillsammans med denne.

30 Hambopolska

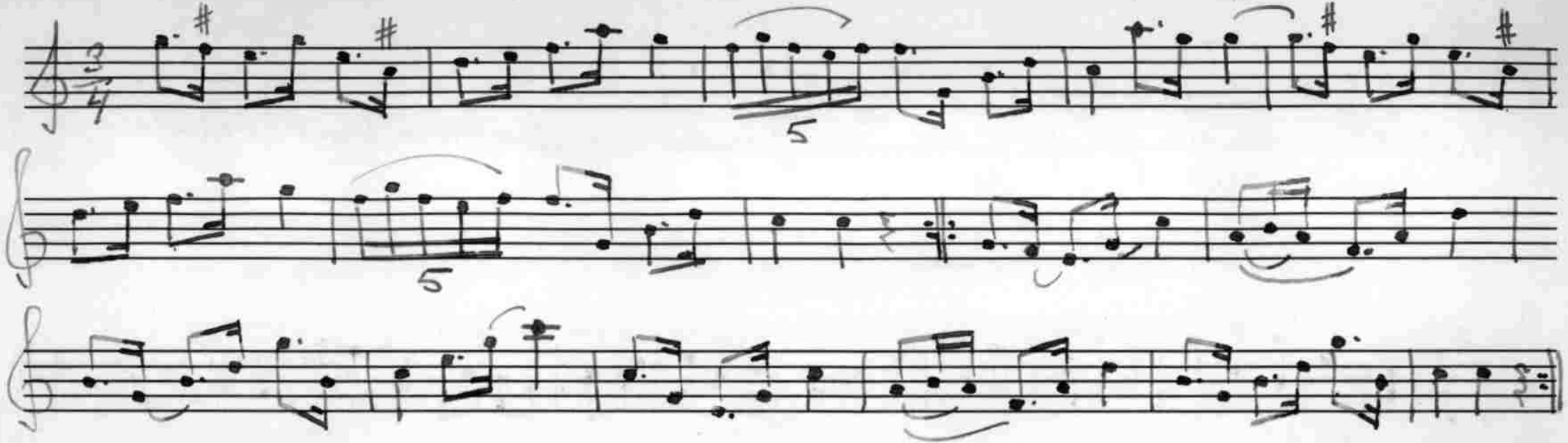

Löthman hade melodien från kyrkvaktare Karl Jonsson i Österåker.

Axel Wester

Västra Vingåker

Axel Wester i Västra Vingåker kan räknas till de utom sin hemort mera kända Vingåkersspelmännen. Han deltog i Riksspelmansstämman i Stockholm år 1910 som representant för Sörmland efter att förut ha erhållit första pris vid en tävlan i Flen. Han har ett medryckande föredrag, god teknik och en ren, vacker ton. Sina melodier framför han i ett anmärkningsvärt raskt tempo och några av dem spelas med förstämd fiol.

Wester är född 1878. Redan vid åtta års ålder började han spela fiol med fadern, Erik Wester—född 1853 och död 1907— som läromästare, och från denne samt från morfadern, Erik Andersson (1828—1884), har han sina flesta melodier. Fadern hade i sin ordning lärt sina låtar av musikdirektören och organisten Strand i Västra Vingåker samt av Widmark med vilken Erik Wester ofta spelat.

Axel Wester, som till yrket är brevbärare, fick redan som barn åtfölja fadern på bröllop, vilka ibland varade i tre dagar. Första gången var han endast tretton år gammal. Det var ett tredagarsbröllop och då de tvenne första gått måste han på grund av trötthet bege sig hem och fadern ensam sköta musiken till brölloppet var slut.

Från Wester ha följande tjugoen melodier upptecknats. Wester dog 1958

31a. Vals

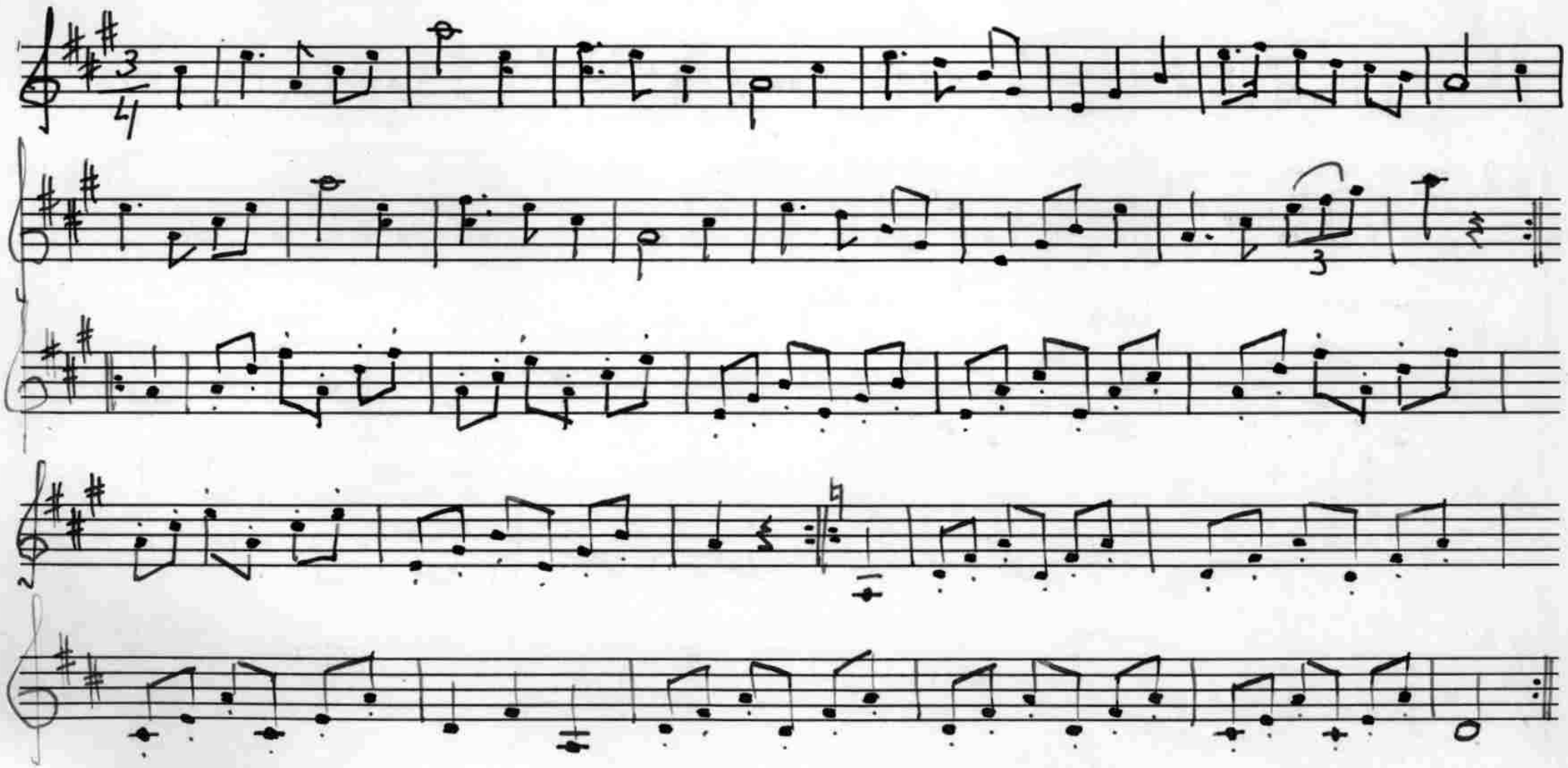

31 b

Stämm:

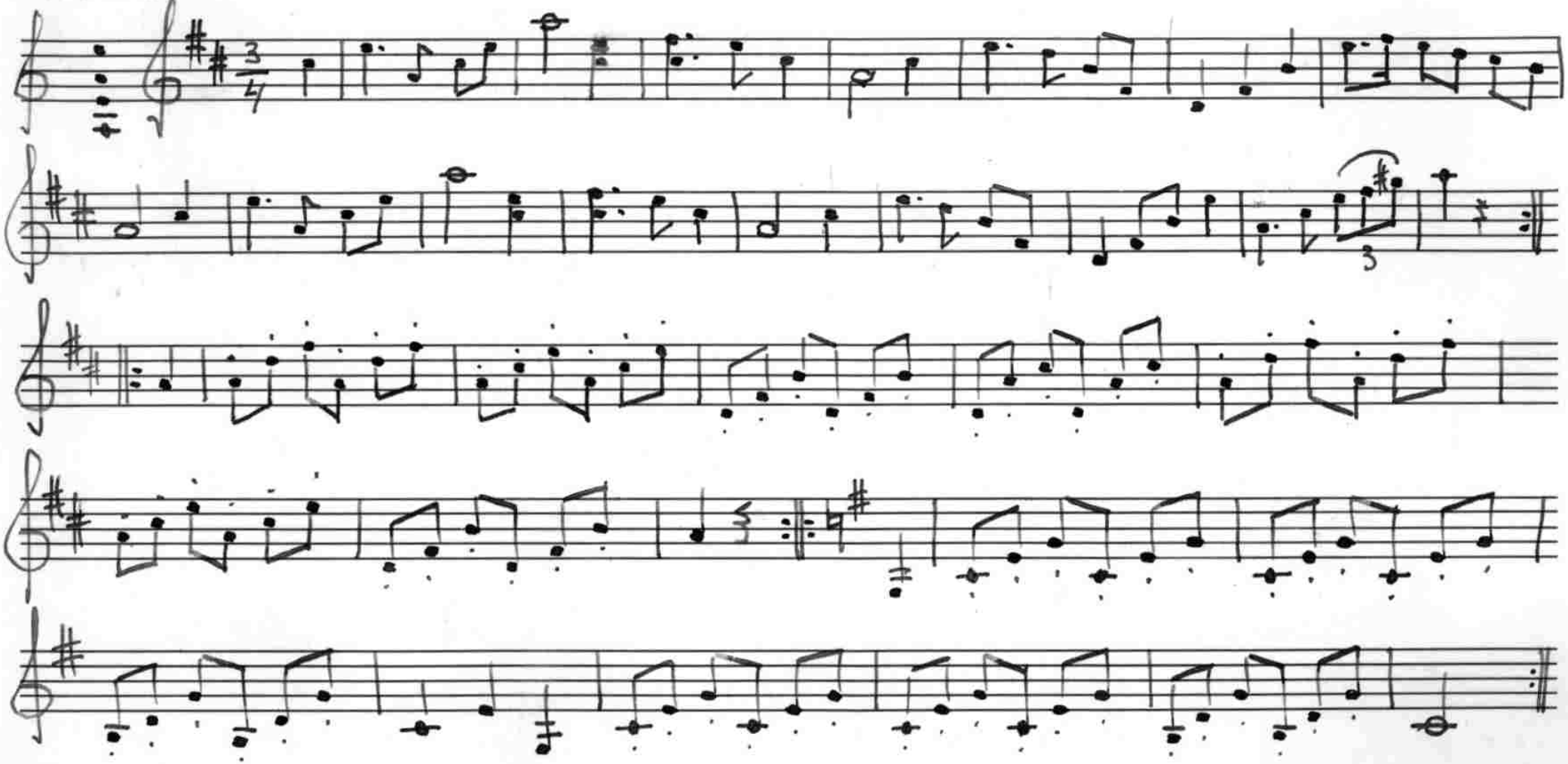

Wester har komponerat valsen år 1895 då han var sjutton år gammal.

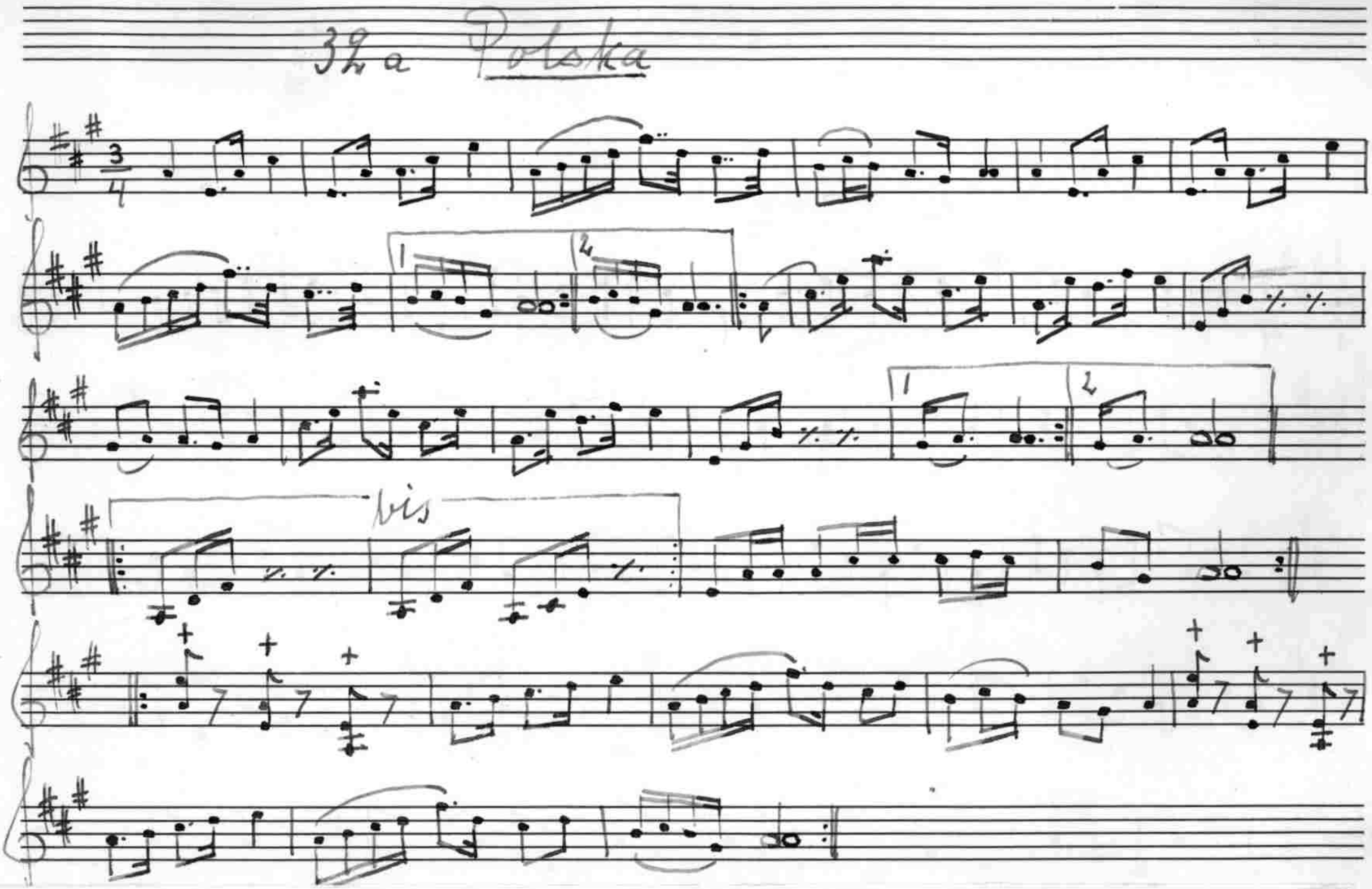

Vid sista reprisens upprepning utfördes- samtidigt med pizzikaton, som togs med vänstra handen - på första takten stötningar med froschändan på fiolkroppen. Under femte takten svängdes fiolen i luften.

Polskan är komponerad av Wester samma år som föregående vals.

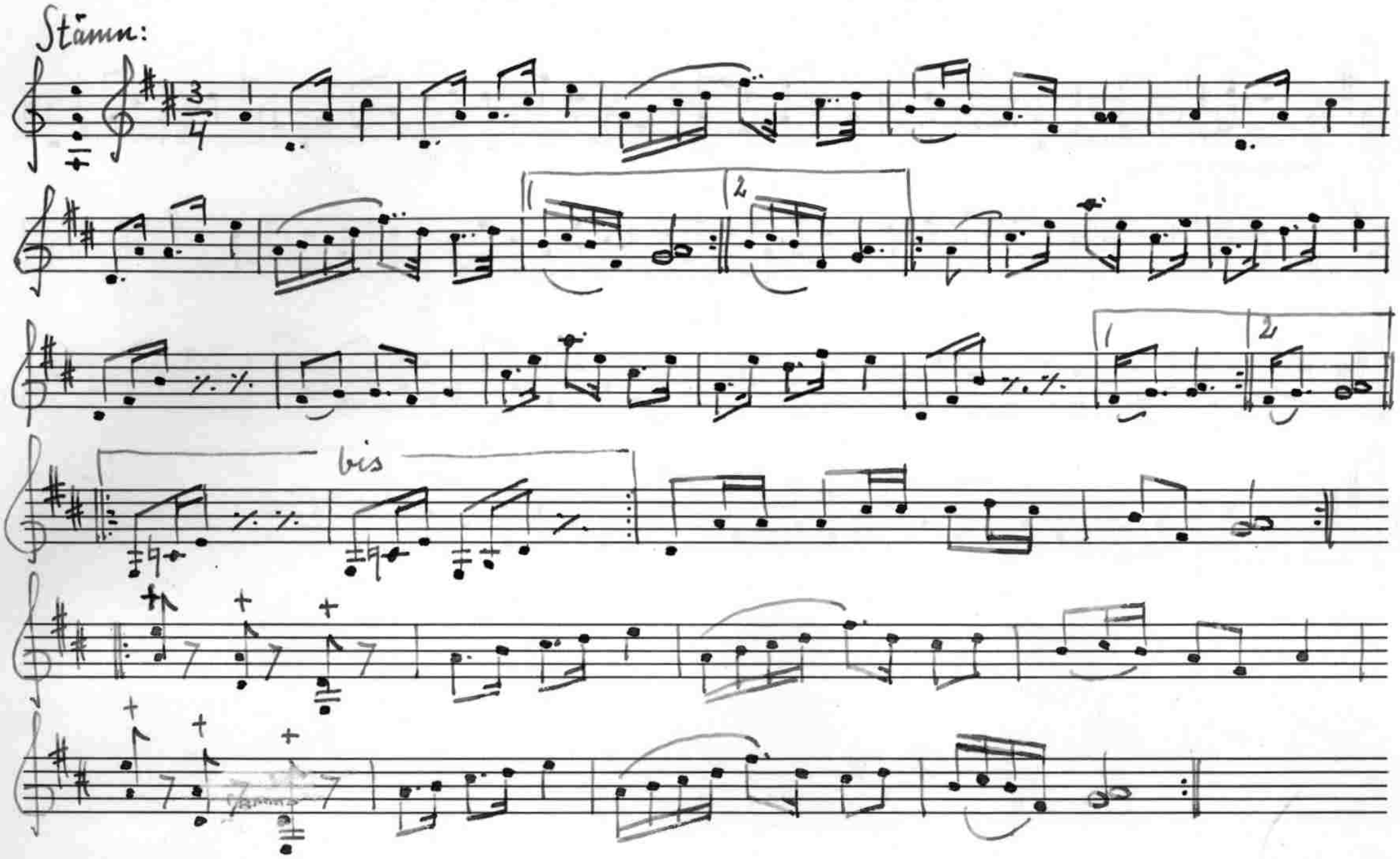
Stämm:
1
2
1
2
bis

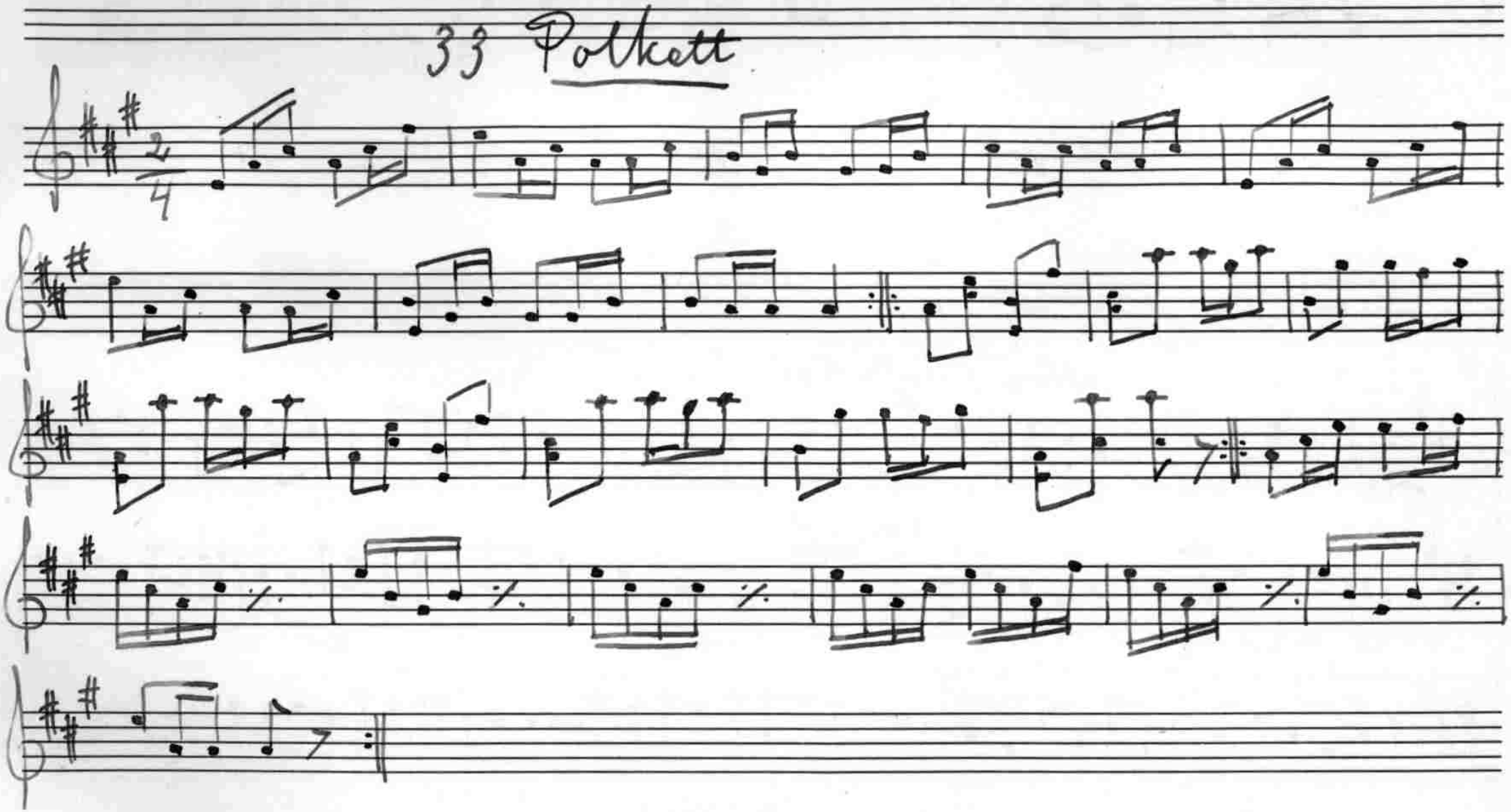

Melodien gick under namnet "Kaffepolketten". Den avser att illustrera ett kafferep.

34 Vals

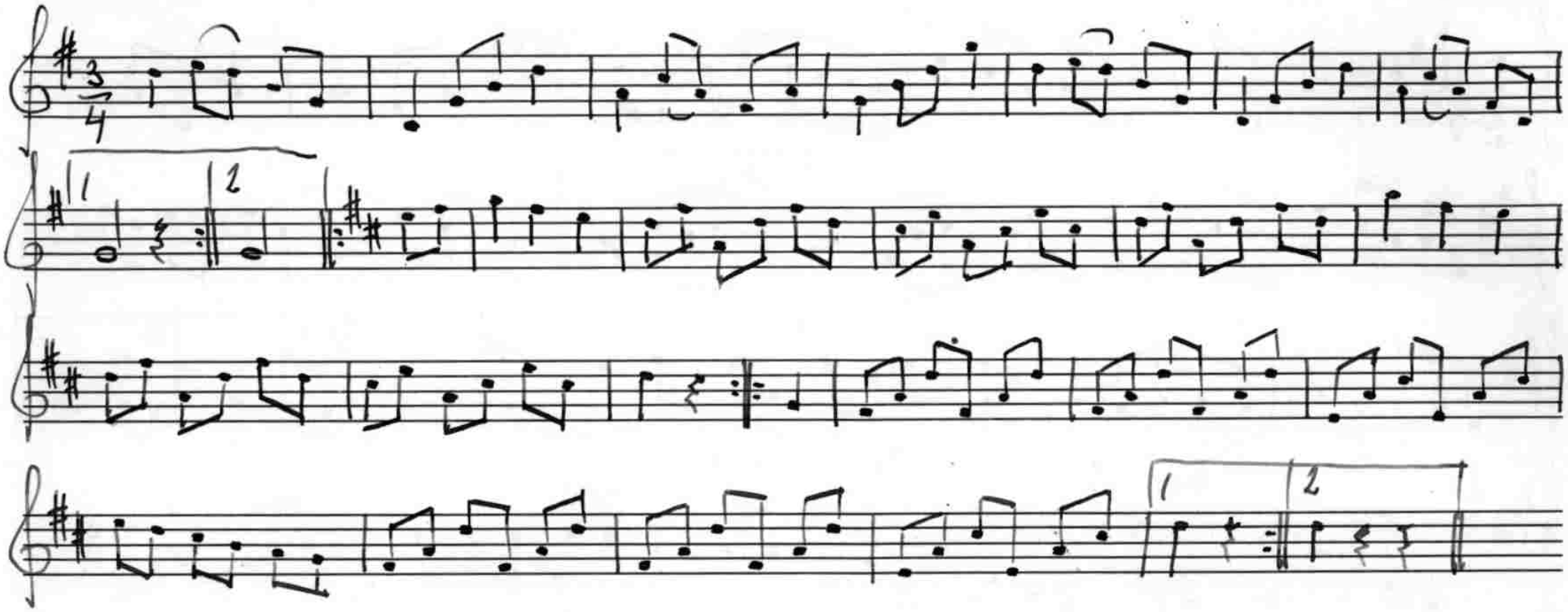

Valsen spelades av Wester vid åtta års ålder.

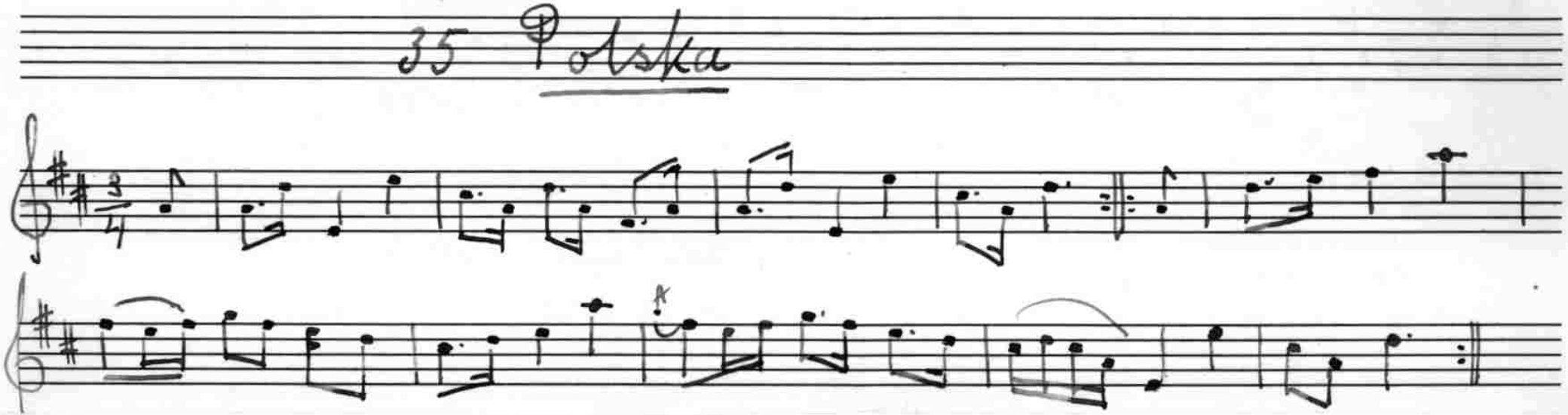

Låten benämndes'Excellensens polska' efter greve Trolle Bonde (Blinda greven).

Jfr Svenska Låtar, Södermanland n:r I32 och Bagge, 76Polskor från Östergötland n:r I8.

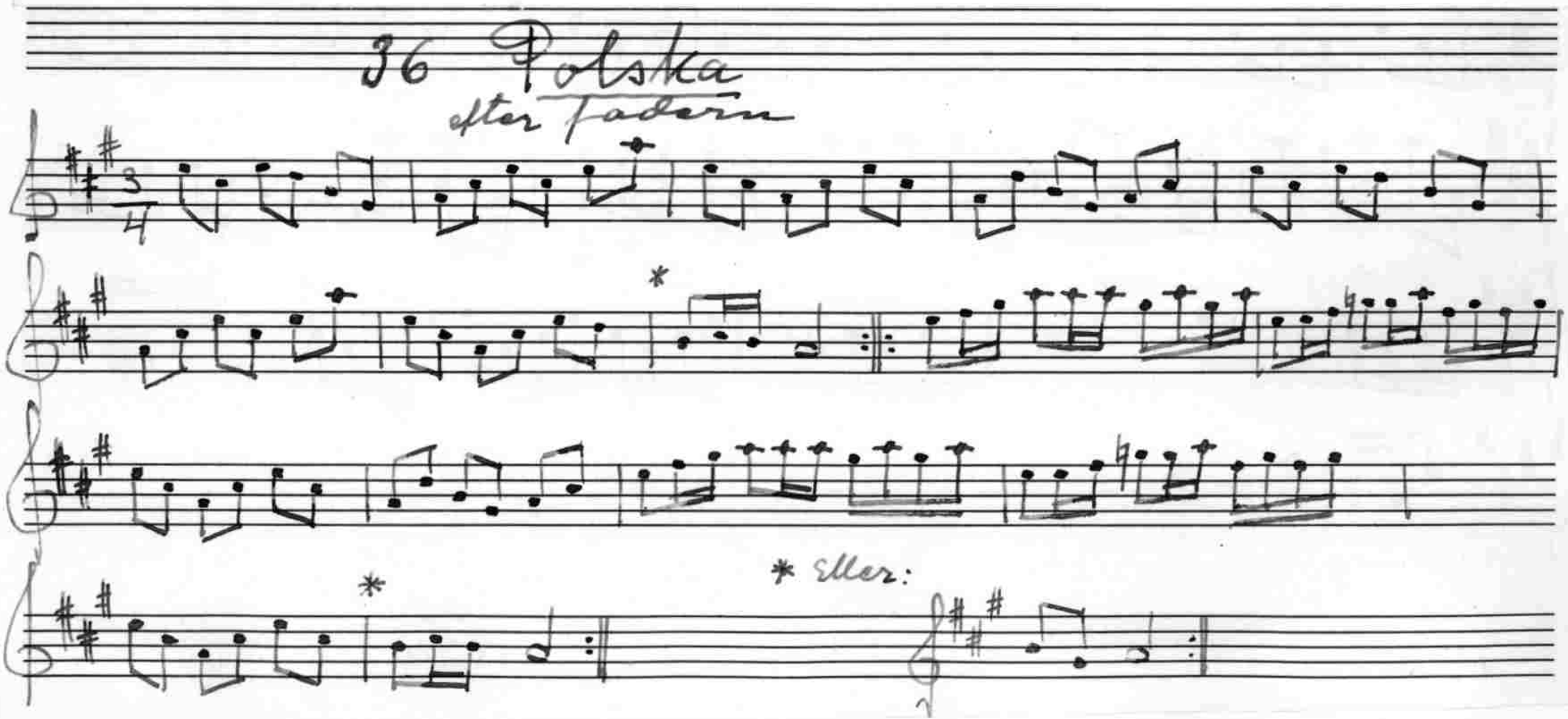

Fadern, Erik Wester, hade lärt polskan som barn av organisten och klockaren Strand i V. Vingåker.

37 Vals

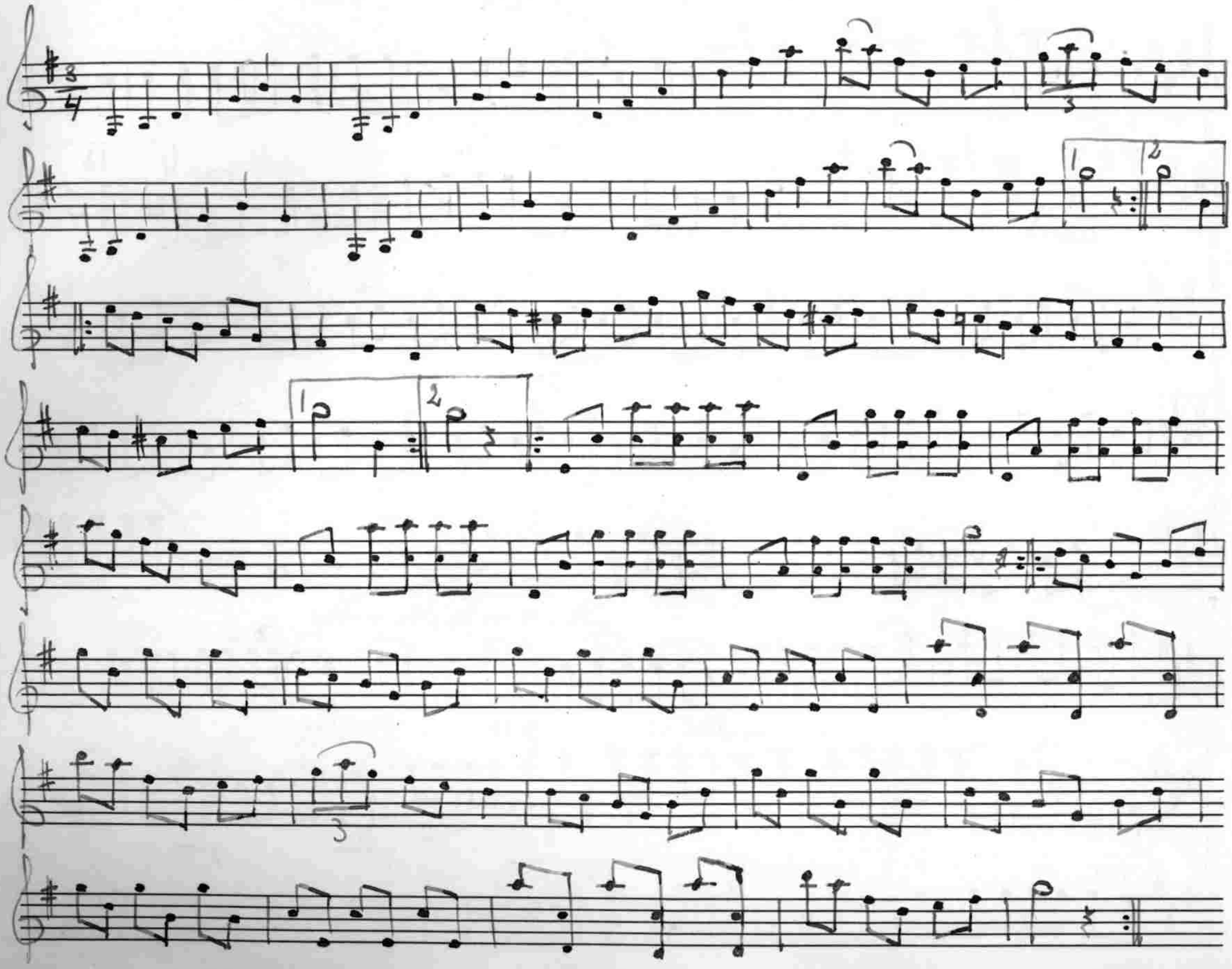

Wester hade valsen efter Per Larsson, kallad"Pillermolle".

38 Polska

efter morfadarn

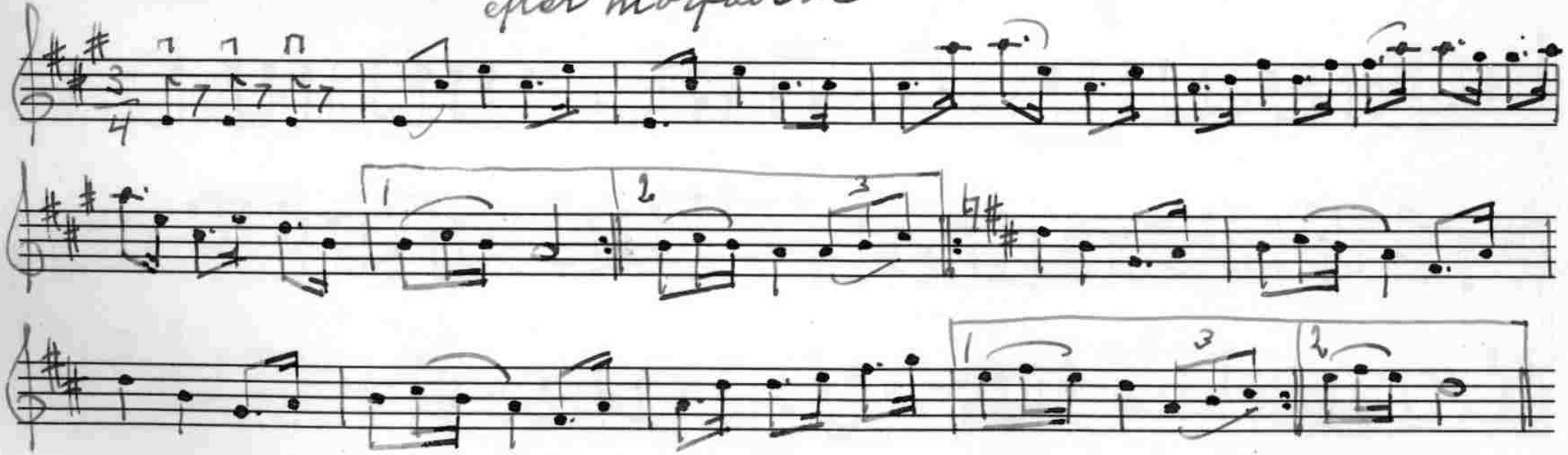

39 Vals

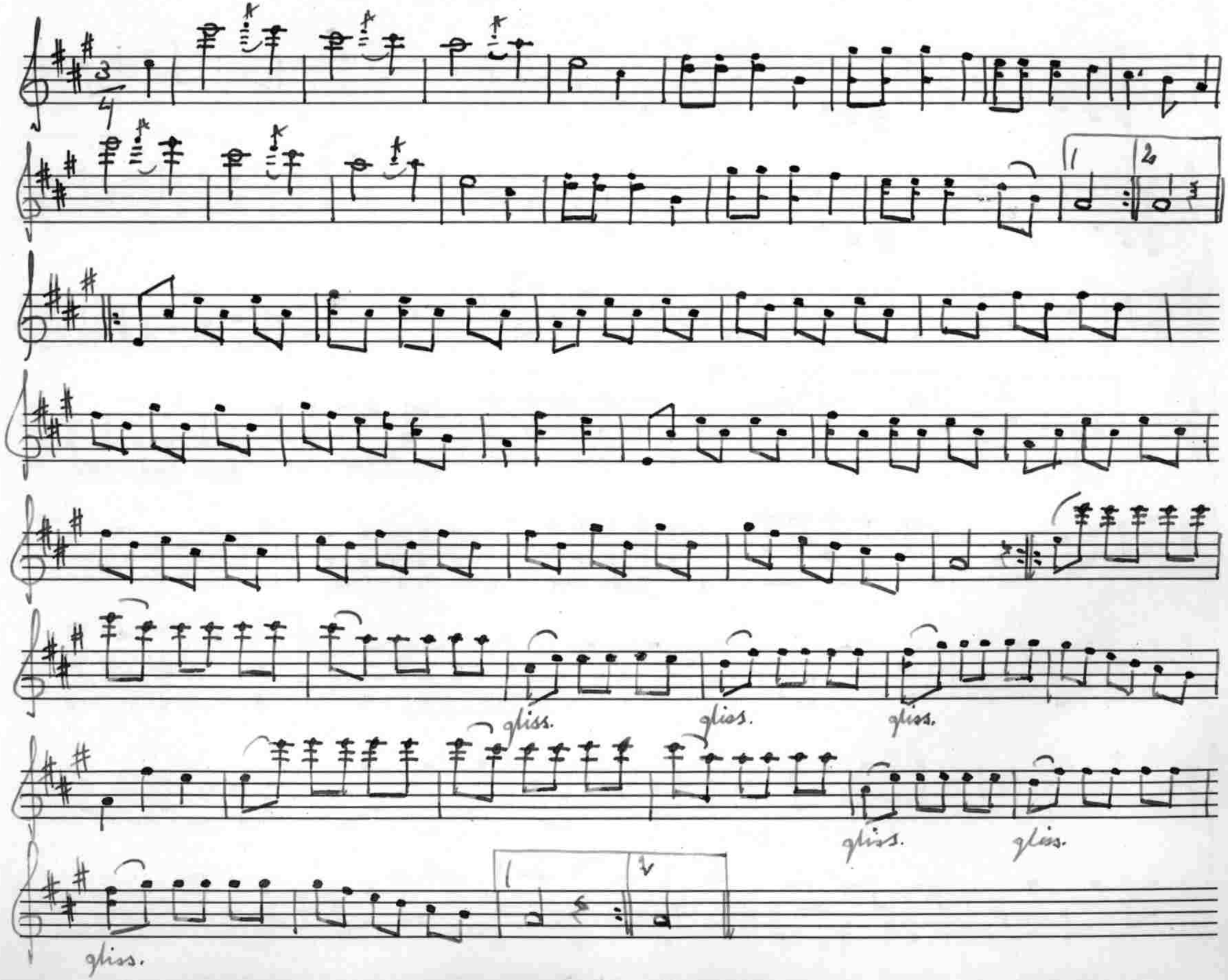

Efter Gabriel Jönsson, en värmländsk spelman, murare och stenarbetare m.m.

vilken var elev av Lomjansgutten. Jonsso var rallare på Västra stambanan men stannade kvar i Vingåker när banan blev färdig 1862 Allan Reed

40 Gånglåt

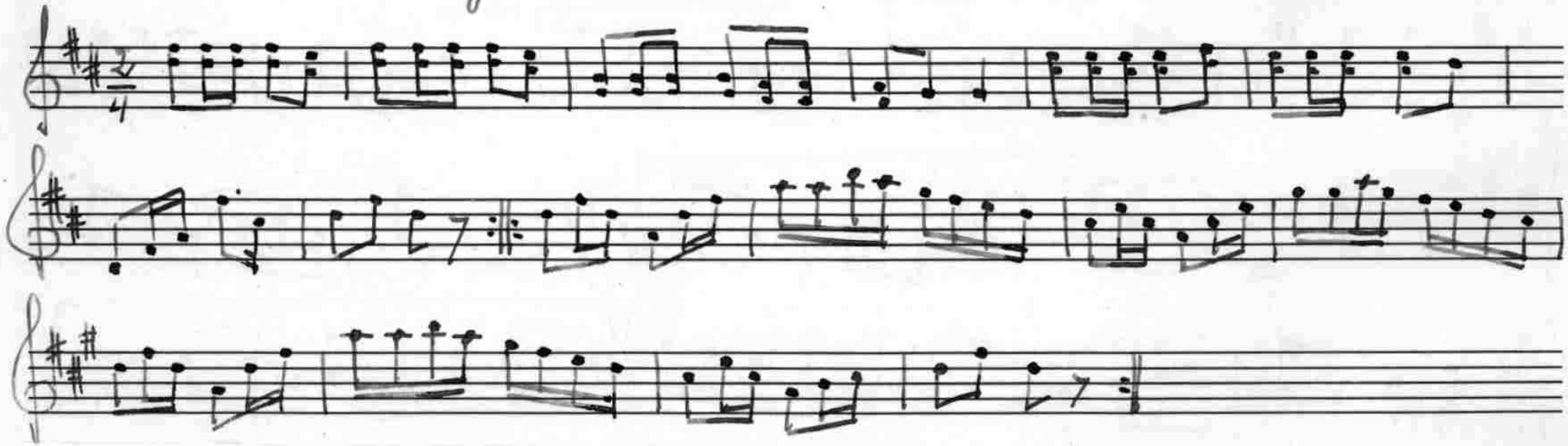

Wester hade som barn lärt gånglåten av fadern. Till melodien meddelade Anders Gustaf Eriksson i Hägerbo, Floda, följande text:

"Ingen i verlden kan besinna vad det 'snorra' kostar på;
hela natten ligga och p....a å ingen stund vara å".

41 Gånglåt

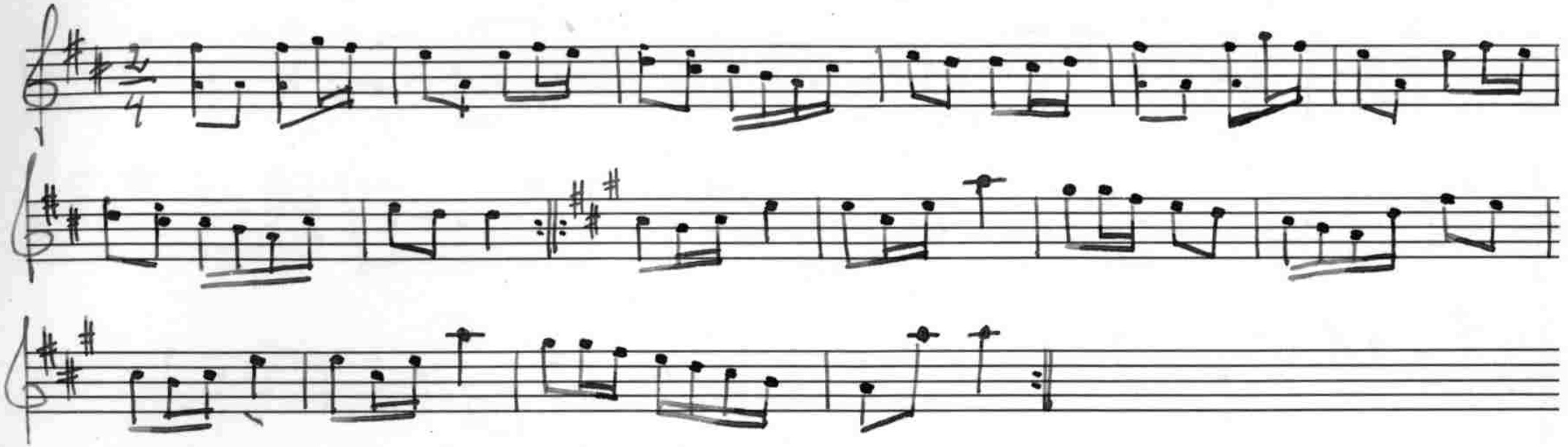

Även denna gånglåt spelades av fadern. Wester var sex år då han lärde den.

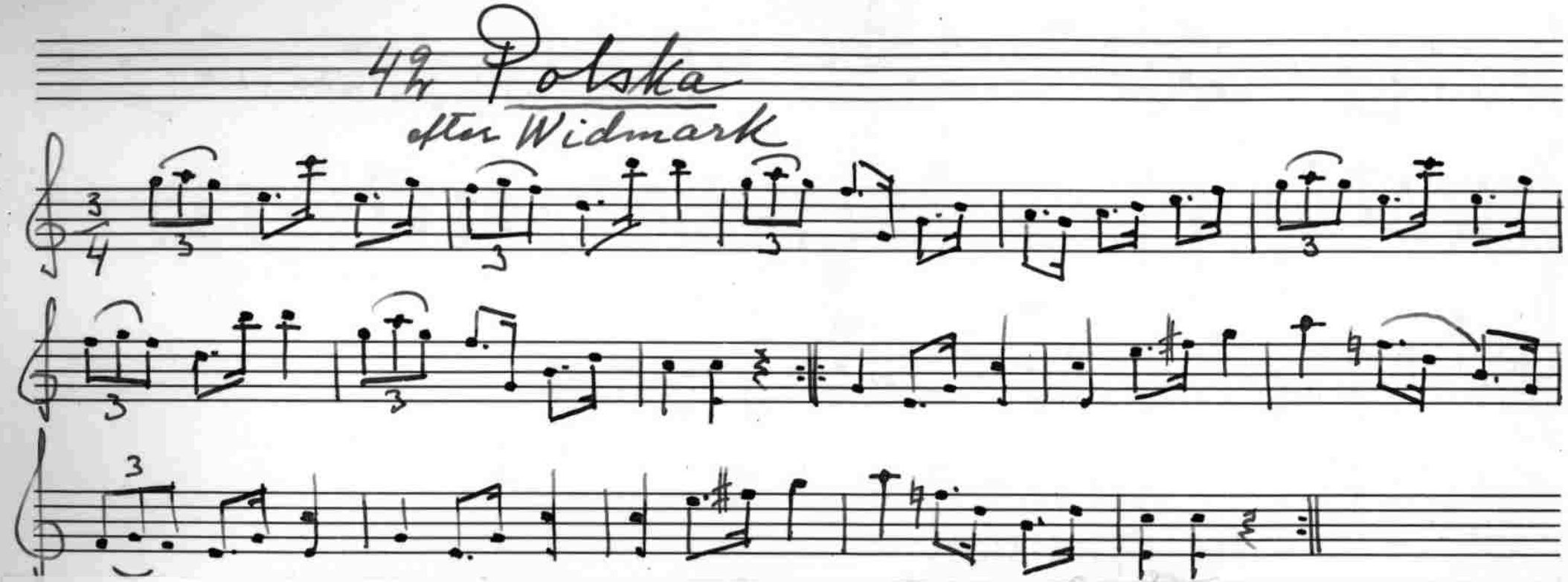

Jfr n:r 32, första och andra reprisen, samt Fågelin, n:r 246. Se även Svenska Låtar, Södermanland n:r IIO, Jämtland och Härjedalen, h. I n:r 328 och Leffler, Bidrag till Södermanlands äldre kulturhistoria II n:r 45, 63 och 108.

43 Hambo

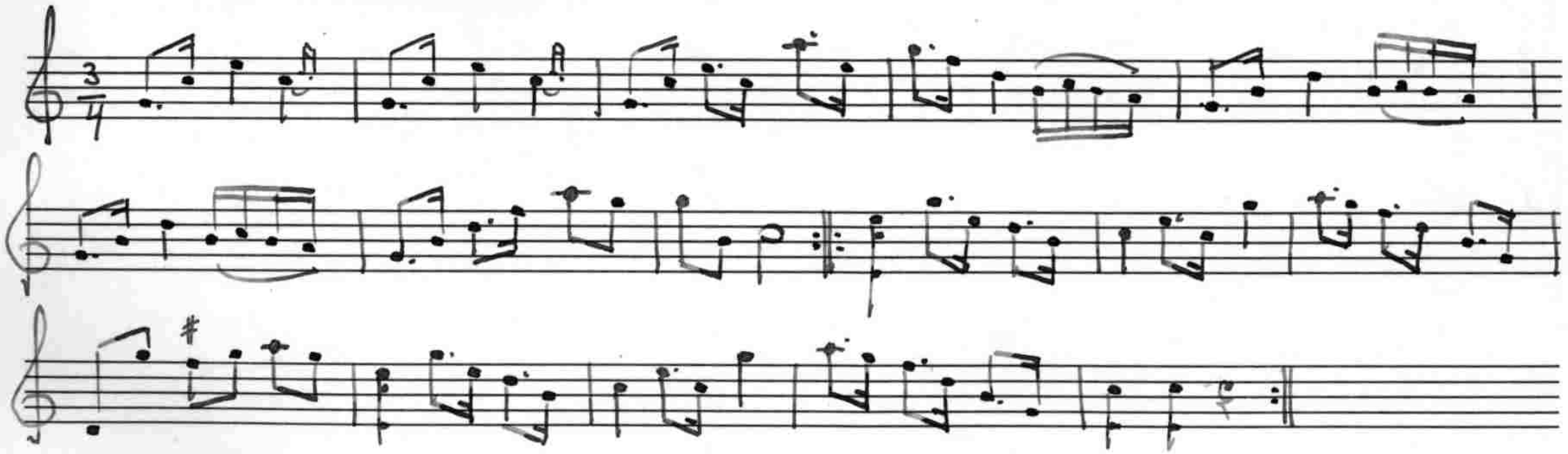

En banvakt Lindberg från Sävstaholm spelade låten.

44

Mazurka

efter Lindberg.

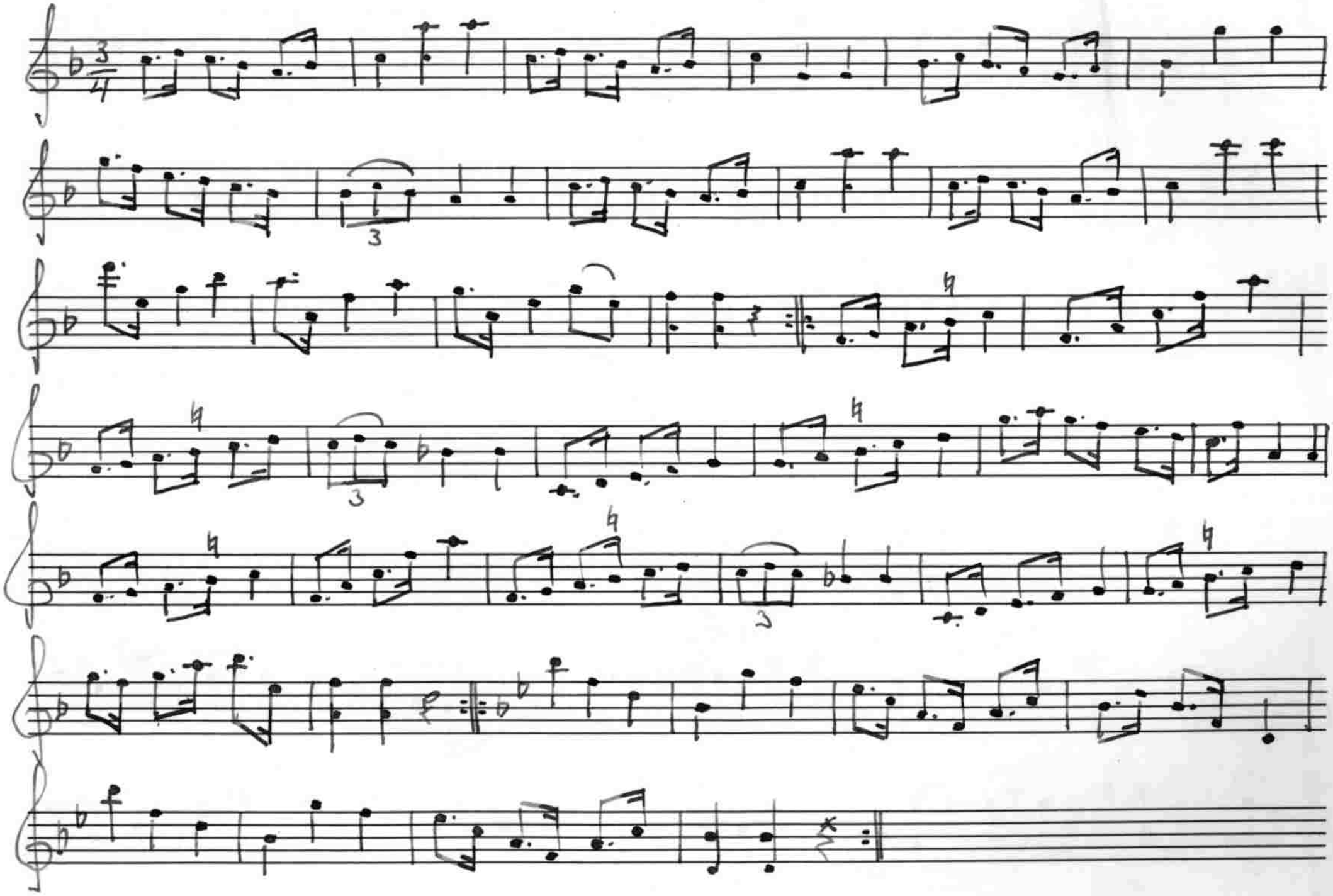

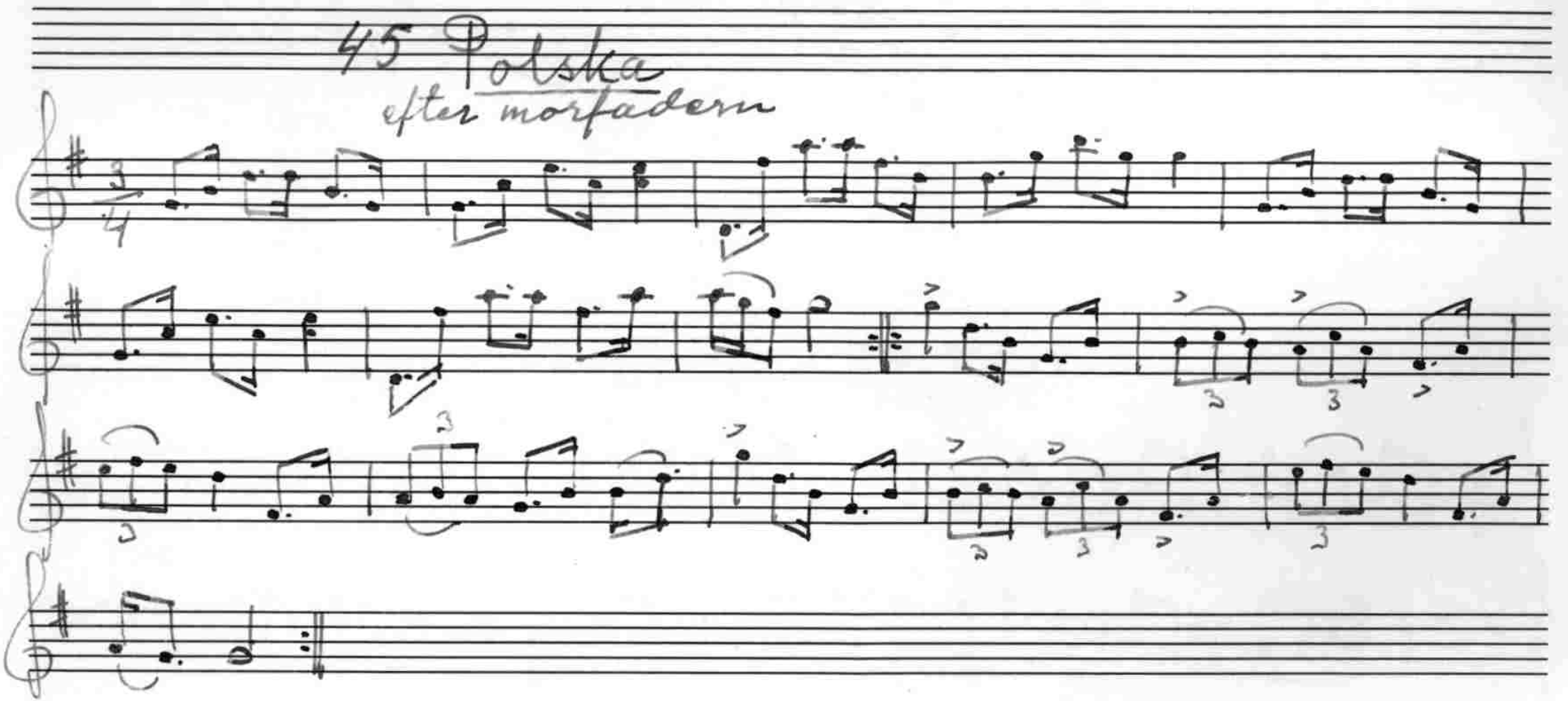
45 Polska
efter morfadern

46 Polska
efter Fadern

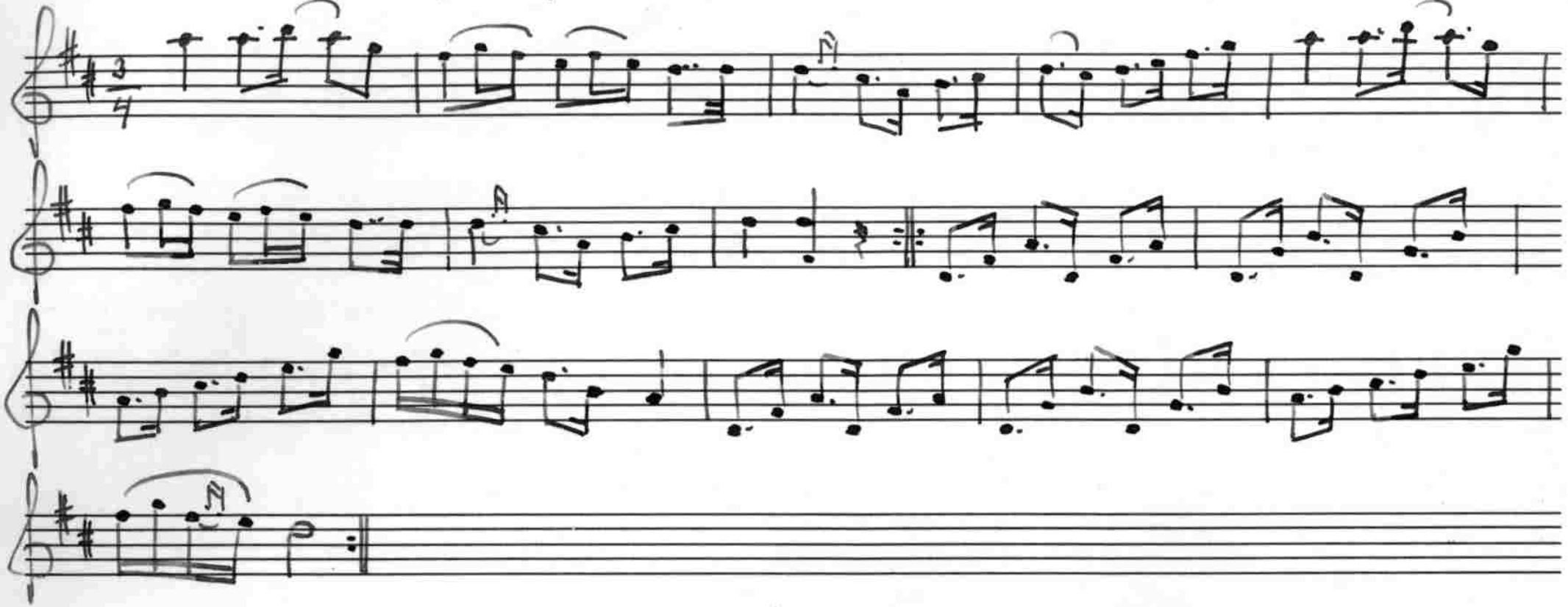

47 Vals

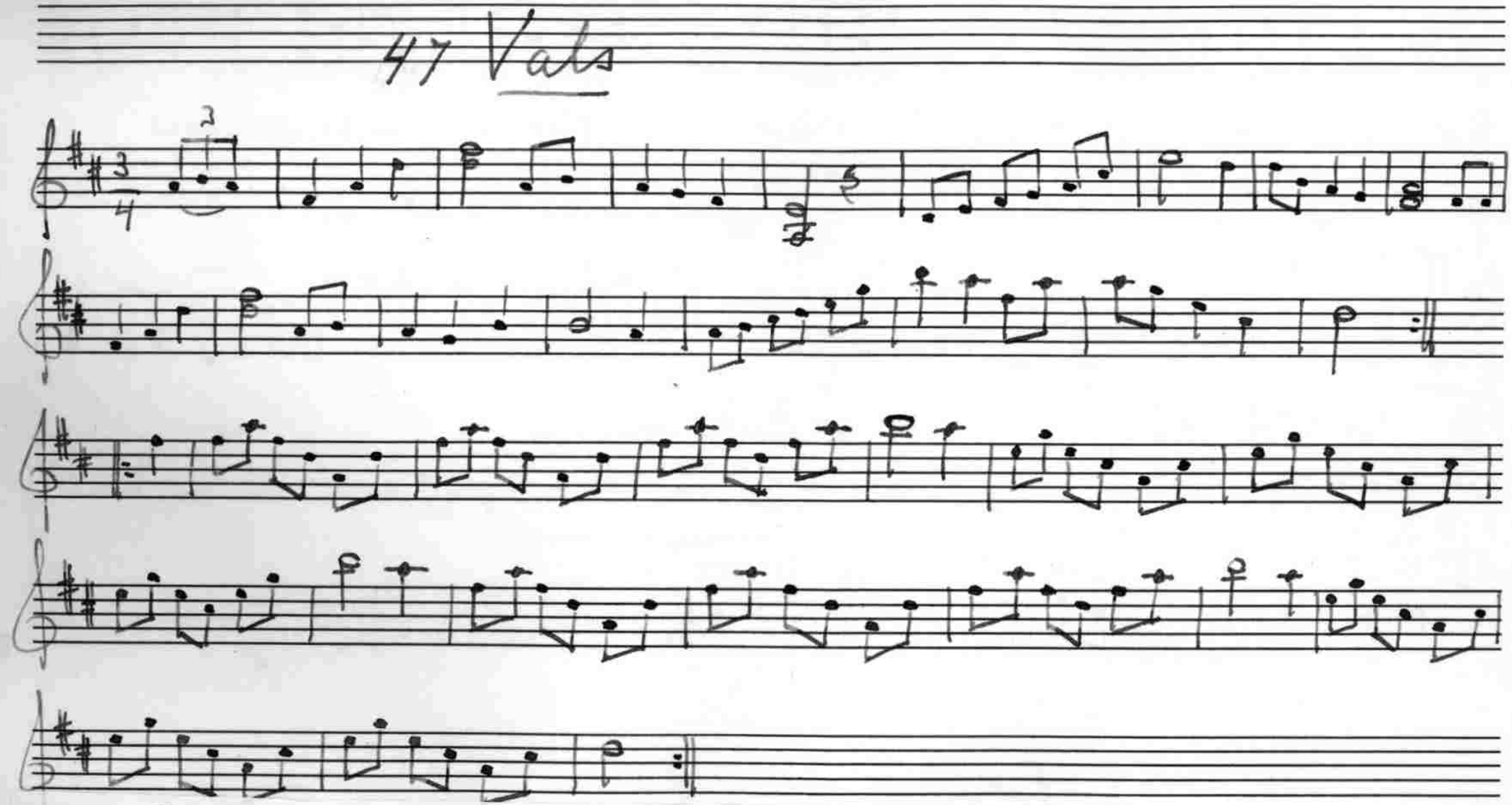

Valsen var efter Karl August Lindblom från Rejmyre, med vilken Wester spelat trenne gånger.

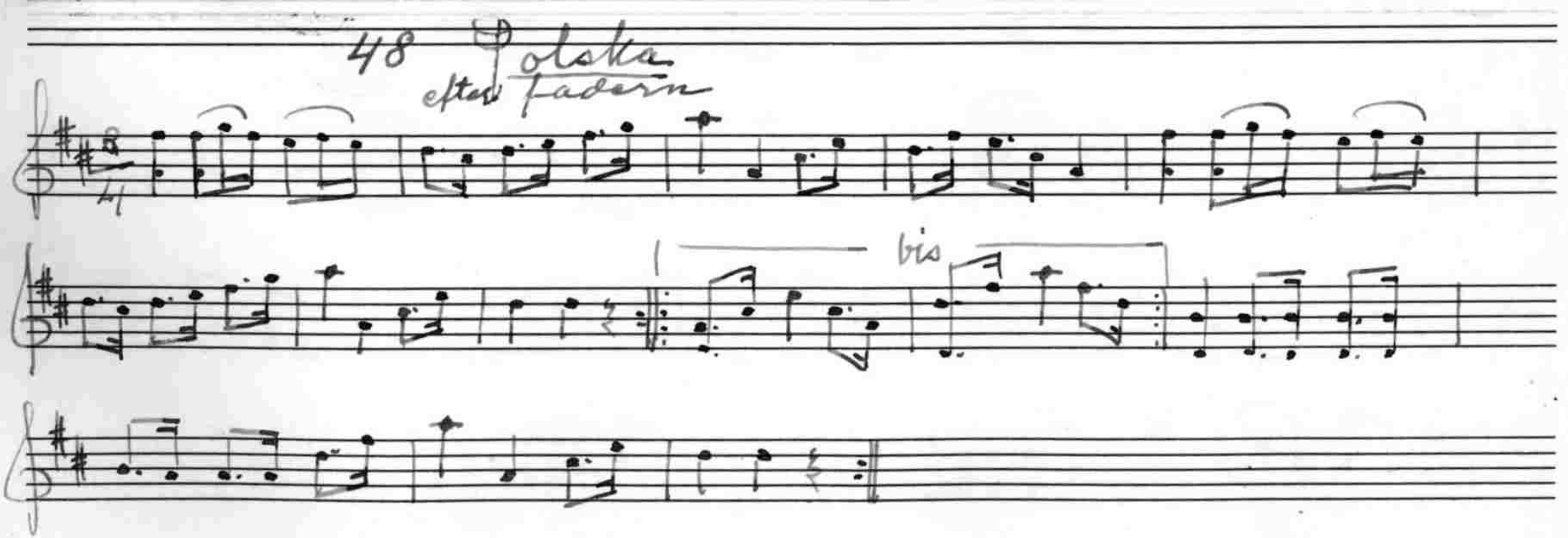
48
Polska
efter Fadern
bis

49 Polska

efter fadern

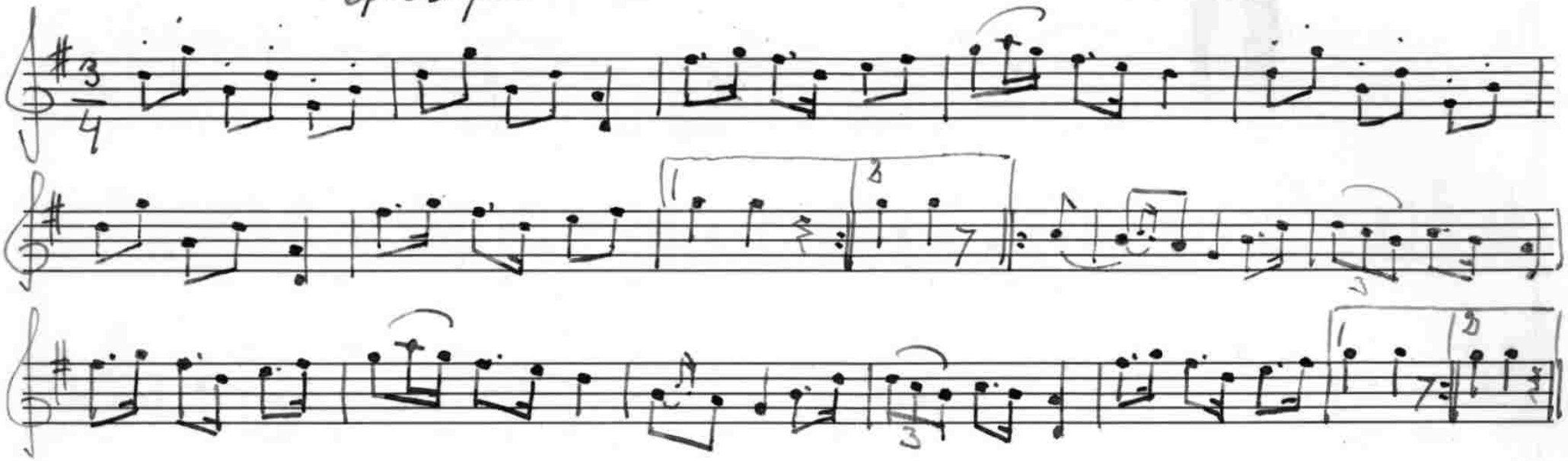

50 Vals

efter faderen

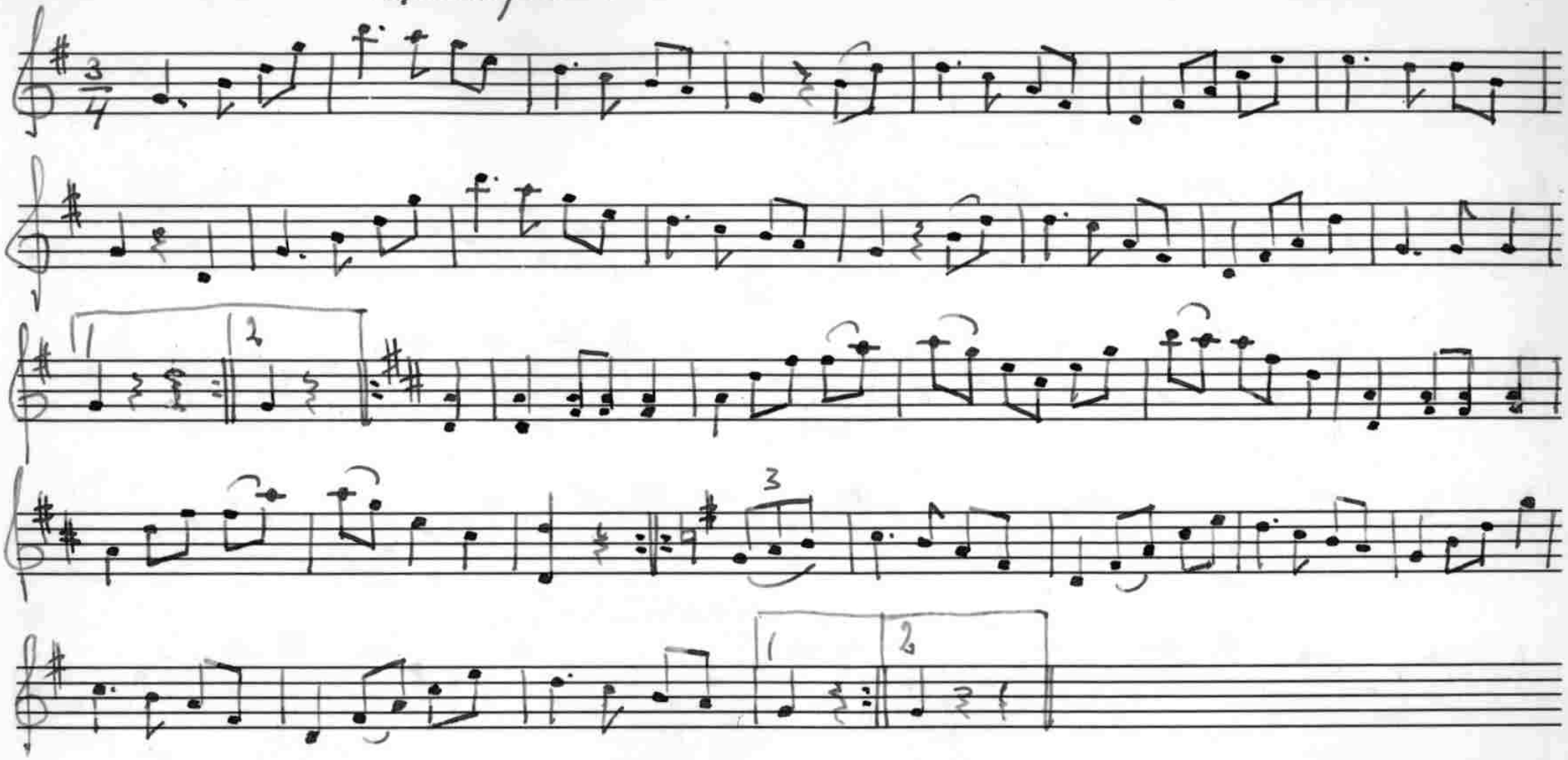

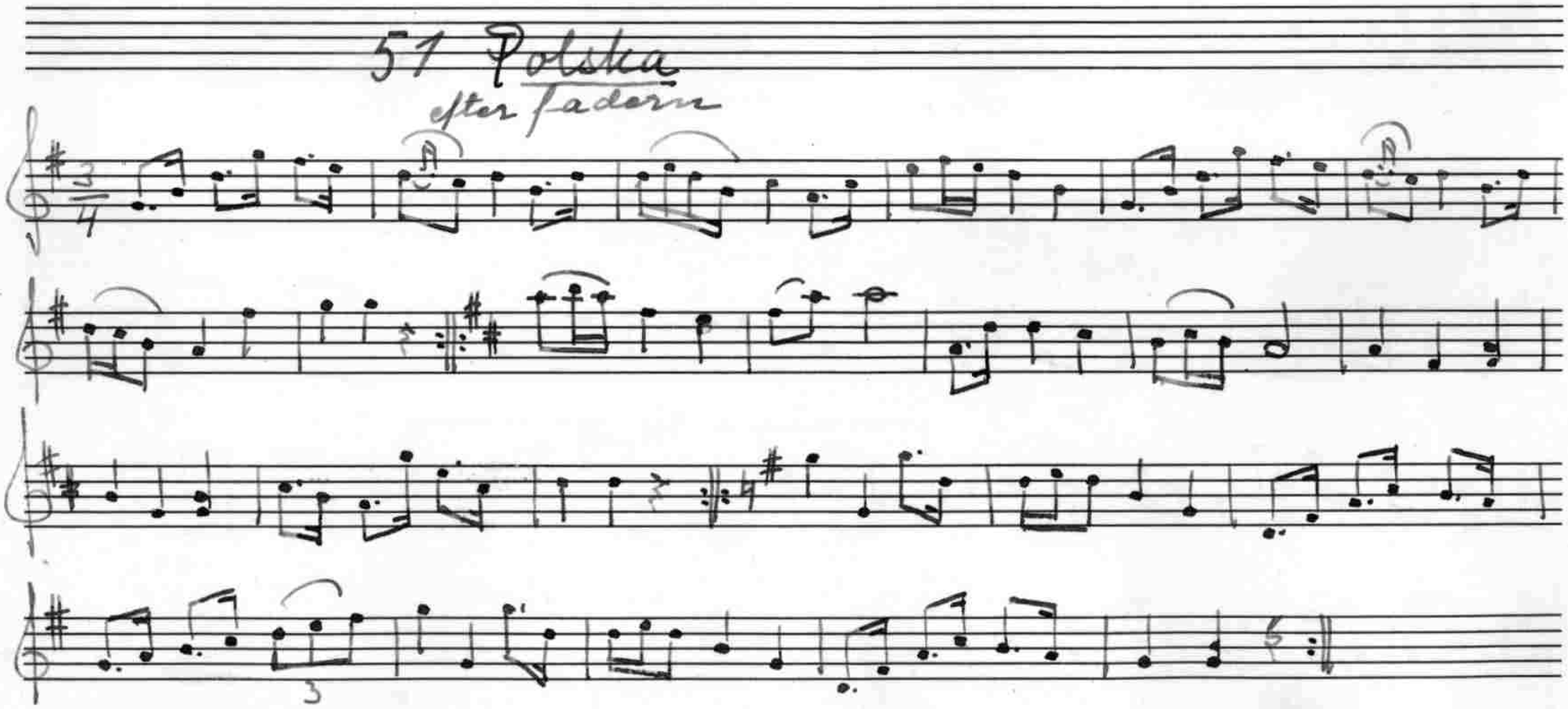

Jfr Leffler, Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. XI 105.